

B. Osobitná časť

K čl. I všeobecne

Článkom I predloženého návrhu zákona sa vytvára nový všeobecný právny predpis „zákon č. .../2025 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (ďalej len „návrh zákona“), ktorý je faktickou aktualizáciou zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Transponuje sa ním smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2225 z 18. októbra 2023 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice 2008/48/ES (Ú. v. EÚ L, 2023/2225, 30. 10. 2023) (ďalej len „smernica (EÚ) 2023/2225“), uvedená v *Prílohe* č. 4 k návrhu zákona. Danou transpozíciou sa má doceliť zlepšenie poskytovania spotrebiteľských úverov v dôsledku digitalizácie, uľahčenie vzniku bezproblémovo fungujúceho vnútorného trhu so spotrebiteľskými úvermi, poskytnutie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa v záujme zaistenia dôvery spotrebiteľov, ako aj podpora konkurencieschopnosti na vnútornom trhu a pri cezhraničnom poskytovaní spotrebiteľských úverov.

K § 1 (Predmet úpravy)

Ustanovenie odseku 1 vymedzuje predmet právnej úpravy predkladaného návrhu zákona, a to niektoré práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. Predmetom návrhu zákona sú aj ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa. Ide o prebratie čl. 1 a čl. 2 smernice (EÚ) 2023/2225.

V odseku 2 sa definuje na účely tohto zákona, čo sa rozumie spotrebiteľským úverom. Ide o dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Odloženou platbou sa rozumie napríklad splátkový nákup (predaj), platobná karta predajcu bez možnosti úveru. Pôžičkou je akýkoľvek druh dlhu, ktorý má byť vyrovnaný splátkami alebo jednorazovou platbou, či už za účelom kúpy špecifického tovaru (služby), alebo bez spojitosti s takouto transakciou, udelená buď v rámci bežného účtu v banke (povolené prečerpanie) alebo bez neho (kreditné karty s kreditnou opciou). Obdobnou finančnou pomocou sa rozumie akákoľvek finančná dohoda, umožňujúca dosiahnuť ekvivalentný výsledok ako odložená platba alebo pôžička, teda ide o iné formy spotrebiteľských úverov, ktoré vzniknú v budúcnosti, z ktorých ani jeden sa nezhoduje s odloženou platbou alebo pôžičkou. Pole pôsobnosti je teda definované funkčným spôsobom a podlieha vývoju. Zmluvy o sústavnom poskytovaní služieb alebo dodávaní tovaru rovnakého druhu v prípade, že spotrebiteľ za tento tovar alebo tieto služby platí v priebehu ich poskytovania, či dodávania formou splátok, sa môžu od zmlúv o úvere, na ktoré sa vzťahuje tento návrh zákona, značne líšiť z hľadiska záujmov zúčastnených zmluvných strán, ako aj foriem a uskutočňovania transakcií. Takéto zmluvy by sa preto na účely tohto návrhu zákona nemali považovať za spotrebiteľský úver. K takýmto zmluvám patrí napríklad poisťná zmluva, pri ktorej sa za poistenie platí formou mesačných splátok.

Medzi spotrebiteľské úvery zaradíme aj mladomanželský úver, niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa § 7 ods. 7 zákona Slovenskej národnej rady č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení, a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom spravidla na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, jej modernizáciu, dostavbu nehnuteľnosti, t. j. ak ich účelom je zvýšenie hodnoty nehnuteľnosti.

V odseku 3 sú uvedené určité druhy úverov, na ktoré nebude navrhovaná právna úprava aplikovaná. Toto vecné vymedzenie pôsobnosti zákona vyplýva z transponovanej smernice (EÚ) 2023/2225 a je dané zvláštnym charakterom niektorých zmlúv alebo existenciou špecifickej právnej úpravy.

Z pôsobnosti zákona sú vylúčené úvery na bývanie, ktoré sú upravené prostredníctvom zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako napríklad úvery, ktoré sa vzťahujú na poskytovanie úveru zabezpečeného nehnuteľnosťou, a úvery, ktorých účelom je financovať nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k pôde alebo existujúcej či projektovanej budove vrátane jej priestorov používaných na obchodnú, či podnikateľskú činnosť alebo vykonávanie povolania. Taktiež sú vylúčené úvery, ktoré slúžia na splatenie úverov na bývanie.

Návrh zákona ďalej z pôsobnosti zákona vylučuje aj úvery, pri ktorých je celková výška úveru viac ako 100 000 eur. Toto obmedzenie hornej hranice výšky spotrebiteľského úveru sa ale nevzťahuje na úvery, ktoré nie sú zabezpečené záložným právom k nehnuteľnosti, alebo iným porovnateľným zabezpečením, a sú spotrebiteľom poskytované na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie.

Ako problematické je označované to, že subjekty poskytujúce úver spotrebiteľom môžu ľahko zákon obchádzať tým, že so spotrebiteľom uzavru niekoľko dielčích zmlúv, ktoré jednotlivo nepresiahnu uvedenú stanovenú hranicu. Preto v záujme zamedzenia možnosti obchádzať zákon tým, že by na rovnaký alebo obdobný účel bolo v období 12 mesiacov uzavretých viac zmlúv, ktorými sa zjednáva odložená platba, pôžička, úver alebo iná obdobná finančná služba, návrh zákona stanovuje, že sa za jednu zmluvu považuje súhrn všetkých zmlúv medzi veriteľom a spotrebiteľom. Ide o obdobnú úpravu, ktorú obsahuje už doterajšia právna úprava.

Z pôsobnosti zákona sa vylučujú aj také úvery, kde úver poskytuje zamestnávateľ svojim zamestnancom ako vedľajšiu činnosť z vlastných zdrojov bez úrokov alebo s ročnou percentuálnou mierou nákladov nižšou než sú miery prevládajúce na trhu, a ktoré nie sú ponúkané verejne. Tento prípad sa netýka úverov, ktoré poskytuje poskytovateľ spotrebiteľských úverov svojim zamestnancom.

Z pôsobnosti zákona sú vyňaté úvery, ktoré sú poskytované podľa osobitného predpisu obchodníkom s cennými papiermi alebo bankou. Účelom týchto úverov musí byť uskutočnená operácia s finančným nástrojom (§ 6 ods. 2 písm. b) zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov). Obchodník alebo banka musia byť do tejto operácie zapojení. V praxi ide napr. o tzv. maržové obchody, kde obchodník s cennými papiermi poskytuje svojmu zákazníkovi úver na kúpu investičného nástroja, pričom zakúpené cenné papiere zároveň slúžia ako zaistenie tohto úveru.

Návrh zákona sa ďalej nevzťahuje na úverové zmluvy, ktoré vyplývajú z rozhodnutia súdu alebo iného orgánu ako výsledok vyriešenia sporu na súde alebo pred iným orgánom, napr. rozhodcom.

Vylúčené sú tiež nájomné zmluvy, v ktorých nie je dojednaná povinnosť a ani možnosť kúpy prenajatej veci po uplynutí určitej doby. Ide o zmluvy o prenájme alebo lízingové zmluvy, v ktorých nie je stanovená povinnosť, ani možnosť odkúpenia predmetu zmluvy ani v zmluve samotnej, ani v inej samostatnej zmluve (tzv. operatívny lízing). Zjednodušene, takéto zmluvy nezahŕňajú žiadny prípadný prevod majetku na konci zmluvy. Implicitne z tohto ustanovenia vyplýva, že zmluvy týkajúce sa tzv. finančného lízingu spadajú pod túto navrhovanú právnu úpravu, samozrejme za splnenia ďalších náležitostí vyplývajúcich z tohto návrhu zákona.

Určité odložené platby, ak dodávateľ tovaru alebo poskytovateľ služieb poskytne spotrebiteľovi čas na zaplatenie tovaru alebo služby bezúročne a bez akýchkoľvek iných poplatkov, s výnimkou obmedzených poplatkov za oneskorené platby, tieto sú vylúčené z pôsobnosti zákona za predpokladu, že neexistuje žiadna tretia strana, ako napríklad v systémoch typu „kúpte teraz a zaplaťte neskôr“ (z angl. Buy now, pay later), ktorá ponúka úver za tovar alebo službu, a že platba sa má úplne vykonať v obmedzenom časovom rámci 50 dní od dodania tovaru alebo poskytnutia služby. Takéto odložené platby sú v skutočnosti obchodné praktiky bežne používané na to, aby spotrebiteľia mohli platiť až po prijatí tovaru alebo služieb, čo je pre spotrebiteľov výhodné, napríklad v prípade odkladu platby liečebných nákladov, keď nemocnice poskytujú spotrebiteľom čas na ich úhradu. Uvedené vylúčenie by sa malo obmedziť v prípade určitých veľkých online dodávateľov tovaru alebo poskytovateľov služieb, ktorí majú prístup k veľkej zákazníkovej základni, ak tretia strana neponúka ani nenakupuje úver a ak sa má platba v plnej miere vykonať do 14 dní od dodania tovaru alebo poskytnutia služieb, bezúročne a bez akýchkoľvek iných poplatkov a len s obmedzenými poplatkami, ktoré má spotrebiteľ zaplatiť za oneskorené platby. Takíto veľkí online dodávateľia by vzhľadom na svoje finančné kapacity a schopnosť motivovať spotrebiteľov k impulzívnemu nakupovaniu a potenciálne nadmernej spotrebe boli inak schopní ponúknuť odloženú platbu veľmi rozsiahlym spôsobom bez akejkoľvek záruky pre spotrebiteľov a oslabiť spravodlivú hospodársku súťaž s inými dodávateľmi tovaru alebo poskytovateľmi služieb. Takéto obmedzenie by spotrebiteľom vždy umožnilo uskutočniť platby vhodným spôsobom do dvoch týždňov, pričom by sa zabezpečilo, že ak veľkí online dodávateľia tovaru alebo poskytovatelia služieb chcú poskytovať úvery vo veľkom rozsahu s dlhším časovým rámcom, bude sa na nich vzťahovať právna úprava návrhu zákona.

Vylúčené sú tiež úvery v podobe bezplatného odloženia platby existujúceho dlhu, kde nedochádza k zhoršeniu postavenia spotrebiteľa.

Návrh zákona sa tiež nevzťahuje na zmluvy o úvere, pri ktorých je zodpovednosť za splnenie záväzku obmedzená len na hnuiteľnú vec, ktorá je odovzdaná pri ich uzavretí. To znamená, že pokiaľ spotrebiteľ nesplní svoj záväzok vo vzťahu k veriteľovi, veriteľ svoj nárok plne uspokojí z tejto veci a nemôže už požadovať od spotrebiteľa ďalšie plnenie. Návrh zákona tak vylučuje zo svojej pôsobnosti zmluvné vzťahy, ktoré vznikajú pri vykonávaní činností záložní. Táto skutočnosť je rešpektovaná i v samotnej smernici (EÚ) 2023/2225, kde tieto úvery poskytované záložňami zo svojej pôsobnosti vylučuje. Situácia je v prípade záložní iná ako pri bežných úverových zmluvách – spotrebiteľ odovzdá vec druhej strane, pričom v prípade, ak spotrebiteľ riadne a včas príslušný úver nesplatí, je jeho zodpovednosť obmedzená len na vec, ktorú

odovzdal druhej strane pri uzatváraní zmluvy. Veriteľ však nemá voči dlžníkovi žiadne ďalšie nároky.

Úvery poskytované obmedzenému okruhu osôb vo verejnom záujme na základe iného právneho predpisu, ktoré sú poskytované bez úroku alebo s úrokovými sadzbami nižšími než sú obvyklé sadzby na trhu, sú tiež vyňaté z pôsobnosti návrhu zákona. Z vymedzenia vyplýva, že aby úver splnil hypotézu tejto výnimky, musí kumulatívne splniť prvé tri podmienky tohto ustanovenia (1. obmedzený okruh osôb, 2. verejný záujem, 3. existencia osobitného predpisu) a alternatívne jednu z ďalších podmienok (1. nižšie úrokové sadzby ako trhové alebo 2. iné podmienky, ktoré sú výhodnejšie ako trhové). Ide napr. o pôžičky poskytnuté podľa zákona č. 396/2012 Z. z. o Fonde na podporu vzdelávania v znení neskorších predpisov alebo zákona č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov alebo na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky realizovať program poskytovania pomoci občanom, ktorí stratili schopnosť splácať úver na bývanie v dôsledku hospodárskej krízy.

Z pôsobnosti zákona sú vylúčené aj úvery poskytované vlastníkom bytov a nebytových priestorov zastúpených správcom alebo spoločenstvom vlastníkov napríklad na účely § 7b ods. 6 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.

Zmluvy o úvere o sústavnom poskytovaní služieb, za ktoré dlžník platí v priebehu ich poskytovania formou splátok, rovnako ako v doterajšej právnej úprave nespádajú do pôsobnosti návrhu zákona. Tu sa predpokladá, že obidve zmluvné strany majú k dispozícii dostatočné množstvo informácií a preto nie je dôvod posilňovať ich právnu ochranu.

Odsek 4 ustanovuje, ktoré ustanovenia návrhu zákona sa vzťahujú na prekročenie.

Odsek 5 jednoznačne ustanovuje, že pokiaľ je spotrebiteľ v omeškaní podľa pôvodnej úverovej zmluvy a veriteľ pristúpi na zmenu zmluvy, ktorej účelom je odvrátenie prípadného súdneho konania, pričom záväzky pre spotrebiteľa nebudú ako celok menej výhodné v porovnaní s pôvodnou zmluvou, použijú sa na túto novú zmluvu len niektoré ustanovenia návrhu zákona. Ide de facto o úverové zmluvy uzavreté s pôvodným veriteľom, kde dochádza spravidla len k odloženiu platieb, či zmene metódy splácania, resp. reštrukturalizácii úveru.

S cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a uľahčiť fungovanie cezhraničného trhu so spotrebiteľskými úvermi sa nová smernica (EÚ) 2023/2225 vzťahuje aj na niektoré zmluvy, ktoré boli vylúčené z rozsahu pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 22.5.2008) v platnom znení. Ide o tieto zmluvy:

- zmluvy o spotrebiteľských úveroch s celkovou výškou úveru nižšou ako 200 EUR,
- zmluvy o nájme a lízingové zmluvy s možnosťou kúpy, tzv. finančný lízing,
- zmluvy o úvere vo forme povoleného prečerpania, podľa ktorých sa úver musí splatiť do jedného mesiaca,
- zmluvy o úvere, podľa ktorých je úver bezúročný a bez iných poplatkov, a
- zmluvy o úvere, podľa podmienok ktorých sa úver musí splatiť do troch mesiacov a splatné sú len zanedbateľné poplatky.

V súvislosti so zmluvami o úvere s celkovou výškou úveru nižšou ako 200 eur, so zmluvami o úvere poskytnutom bez úroku a bez akýchkoľvek iných poplatkov a len s obmedzenými poplatkami, ktoré má spotrebiteľ zaplatiť za oneskorené platby, a so zmluvami o úvere, ktorý sa má splatiť do troch mesiacov len so zanedbateľnými poplatkami, odsek 6 vylučuje uplatňovanie vymedzeného a obmedzeného počtu ustanovení tohto návrhu zákona týkajúcich sa reklamy, predzmluvných informácií a zmluvných informácií, aby sa zabránilo zbytočnému zaťaženiu veriteľov, pričom sa zohľadňujú osobitosti trhu a osobitné charakteristiky týchto zmlúv o úvere, ako napríklad ich kratšie trvanie, a zároveň sa zabezpečuje vyššia úroveň ochrany spotrebiteľa. V týchto prípadoch sa navyše nerozlišuje, či veriteľ ponúka a poskytuje spotrebiteľské úvery ako svoju hlavnú činnosť, alebo len vo forme doplnkovej činnosti.

Do rozsahu pôsobnosti smernice (EÚ) 2023/2225 sú zahrnuté aj systémy typu „kúpte teraz a zaplaťte neskôr“, v rámci ktorých veriteľ poskytuje spotrebiteľovi úver na výhradný účel nákupu tovaru alebo služieb poskytovaných dodávateľom, čo sú nové digitálne finančné nástroje, ktoré umožňujú spotrebiteľom nakupovať a splácať ich v priebehu času, a ktoré sa často poskytujú bezúročne a bez akýchkoľvek iných poplatkov, okrem tých, ktoré sú oslobodené podľa predchádzajúcich ustanovení návrhu zákona.

V odseku 7 sa ustanovuje, že na finančný lízing sa nevzťahujú ustanovenia o odstúpení od zmluvy o spotrebiteľskom úvere v lehote 14 dní. Smernica (EÚ) 2023/2225 povoľuje skrátenie lehoty na odstúpenie od zmluvy, ak spotrebiteľia majú výslovný záujem o skoršie prijatie zakúpeného tovaru.

Odsek 8 upravuje výnimku, a to konkrétne, ktoré ustanovenia návrhu zákona sa nevzťahujú na veriteľa, ktorý je bankou, zahraničnou bankou alebo pobočkou zahraničnej banky, na platobnú inštitúciu a inštitúciu elektronických peňazí pri poskytovaní platobnej služby podľa osobitného predpisu (§ 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Keďže sa niektoré ustanovenia nebudú vzťahovať na tieto subjekty, v konkrétnych situáciách, ako napr. povoľovacie konanie alebo sankcionovanie, bude sa automaticky postupovať podľa príslušných sektorových právnych predpisov.

K § 2 (Základné ustanovenia)

Ustanovenie § 2 je transpozíciou čl. 3 smernice (EÚ) 2023/2225 a obsahuje vymedzenie niektorých pojmov na účely tohto návrhu zákona.

Písmeno a) definuje pojem „veriteľ“. Veriteľom sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje alebo dáva prísľub poskytnúť spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti alebo výkonu svojho povolania. Všeobecná spotrebiteľská legislatíva sa usiluje o zabezpečenie faktickej rovnosti zmluvných strán (spotrebiteľ vs. veriteľ) v spotrebiteľských zmluvách namiesto rovnosti formálnej, ako je tradične ponímaná v oblasti civilného práva. Skutočná ekonomická a sociálna prevaha veriteľa musí byť vyrovnaná posilnením právnej ochrany spotrebiteľa.

Na účely tohto návrhu zákona sa prostredníctvom písmena b) zavádza nový pojem „finančný agent“. Ide o finančného agenta podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a

finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vykonáva sprostredkovanie spotrebiteľských úverov a nekoná ako veriteľ alebo notár. Niektoré ďalšie povinnosti finančných agentov v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov sú špecifikované v ustanovení § 44.

Písmeno c) vymedzuje pojem „zmluva o spotrebiteľskom úvere“, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Písmeno d) vymedzuje a zavádza nový pojem „doplňková služba“, pod ktorou sa rozumie akákoľvek služba, ktorá sa ponúka spotrebiteľovi v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Ide napr. o poistenie.

Písmeno e) definuje „celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom“ ako všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov. Do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, pokiaľ je poistenie povinné na získanie úveru alebo získanie úveru za ponúkaných podmienok, a rozhoduje o tejto povinnosti veriteľ.

Písmeno f) ďalej definuje pojem „celková suma, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“, čo je súčet celkovej výšky úveru (strop alebo súhrn všetkých súm) a celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom.

Na posúdenie cenovej výhodnosti, či nevýhodnosti dohodnutého spotrebiteľského úveru, je dôležitým ukazovateľom „ročná percentuálna miera nákladov“ (ďalej len „RPMN“). Tá je definovaná v písmene g). Ustanovenia § 24 sa bližšie venujú RPMN, kde je, okrem iného, stanovený spôsob jej výpočtu. RPMN sú celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky úveru. RPMN vyjadruje hodnotu všetkých záväzkov – čerpanie, platby a poplatky – budúcich alebo súčasných a dohodnutých medzi veriteľom a spotrebiteľom a počíta sa podľa matematického vzorca uvedeného v prílohe č. 3. Na základe takto stanoveného jednotného spôsobu výpočtu bude spotrebiteľovi umožnené porovnať „cenu“ rôznych spotrebiteľských úverov ponúkaných na trhu.

Písmená h) a i) ďalej definujú pojmy „úroková sadzba spotrebiteľského úveru“, ktorou je úroková sadzba vyjadrená ako fixné alebo variabilné percento, ktoré sa na ročnom základe uplatňuje z výšky čerpaného úveru a „fixná úroková sadzba spotrebiteľského úveru“ je vtedy, keď sa veriteľ a spotrebiteľ dohodnú v zmluve o spotrebiteľskom úvere na jednej úrokovej sadzbe úveru počas celého trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo na niekoľkých úrokových sadzbách úveru na čiastkové obdobia s výhradným použitím fixného konkrétneho percenta.

Písmeno j) vymedzuje pojem „celková výška spotrebiteľského úveru“. Celkovou výškou spotrebiteľského úveru sa rozumie maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Môže ísť buď o čiastku jednorazovo poskytnutú veriteľom spotrebiteľovi alebo o horný strop v úverovom rámci, stanovujúci najvyššiu čiastku, ktorú môže spotrebiteľ čerpať od veriteľa v budúcnosti.

Písmeno k) vymedzuje pojem „trvanlivé médium“, ktorým sa rozumie každý prostriedok, ktorý umožňuje spotrebiteľovi uloženie informácií, ktoré sú mu osobne určené, spôsobom prístupným na budúce použitie na časové obdobie zodpovedajúce účelu informácií, ktorý umožňuje verné reprodukovanie uložených informácií a ktorý je dostupný zo strany spotrebiteľa a veriteľa a je v súlade s technickými a bezpečnostnými požiadavkami veriteľa. Ide napríklad o e-mail (správa elektronickej pošty), USB kľúč, CD, DVD, pamäťovú kartu alebo pevný disk počítača, a taktiež SMS, MMS pri využití mobilného telefónu, prípadne notifikácie v aplikácii. V rámci smernice (EÚ) 2023/2225 sa spotrebiteľom dáva možnosť vybrať si druh trvanlivého média, na ktorom budú dostávať informácie v predzmluvnej fáze a po uzavretí zmluvy a na ktorom napríklad oznámia odstúpenie od zmluvy. Spotrebiteľia však nemajú možnosť požadovať od veriteľov, aby poskytovali informácie na typoch trvanlivých médií, ktoré sa bežne nepoužívajú.

Písmeno l) zavádza nový pojem „predzmluvné informácie“, pod ktorými sa rozumejú informácie, ktoré sa poskytujú pred tým, ako spotrebiteľ začne byť viazaný zmluvou o spotrebiteľskom úvere alebo predložením záväznej ponuky spotrebiteľského úveru. Tieto informácie sú pre spotrebiteľa dôležité, aby si mohol porovnať rôzne ponuky spotrebiteľských úverov a aby urobil informované rozhodnutie o tom, či uzavrie zmluvu o spotrebiteľskom úvere alebo nie.

Písmeno m) vymedzuje nový pojem „viazanie produktov“ ako ponúkание alebo predaj spotrebiteľského úveru v balíku spolu s inými odlišnými finančnými produktmi alebo službami. Podmienkou je, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nie je spotrebiteľovi k dispozícii samostatne (napr. povolené prečerpanie). Na druhej strane písmeno n) vymedzuje pojem „spájanie produktov do balíkov“, ako ponúkание alebo predaj spotrebiteľského úveru v balíku spolu s inými odlišnými finančnými produktmi alebo službami, pričom zmluva o spotrebiteľskom úvere je spotrebiteľovi k dispozícii aj samostatne, ale nie nevyhnutne za rovnakých podmienok, ako keď sa ponúka v balíku s týmito inými finančnými produktmi alebo službami.

Vzhľadom na to, že zákon pojednáva v niekoľkých ustanoveniach o úvere formou povoleného prečerpania, zahŕňa tento paragraf v písmene o) aj definíciu pojmu „povolené prečerpanie“. Ide o výslovnú dohodu v úverovej zmluve, na základe ktorej veriteľ umožňuje spotrebiteľovi disponovať s finančnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku jeho bežného, resp. platobného účtu, ktorý má vedený u veriteľa. Pod tento druh úveru patrí napr. dnes už bežne používaný tzv. kontokorentný úver.

Písmeno p) upravuje definíciu „prekročenia“ ako automaticky prijatého prečerpania, pri ktorom veriteľ umožňuje spotrebiteľovi disponovať finančnými prostriedkami nad rámec aktuálneho

zostatku na bežnom, resp. platobnom účte spotrebiteľa alebo nad rámec dohodnutého povoleného prečerpania.

Písmeno q) vymedzuje pojem „zmluva o viazanom úvere“. V prípade zmlúv o viazanom úvere ide o zmluvy, kde poskytnutý úver slúži výhradne na financovanie zmluvy o dodaní konkrétneho tovaru alebo poskytnutej služby. Tieto obe zmluvy tvoria z objektívneho hľadiska obchodný celok.

Písmeno r) oproti doterajšej právnej úprave zavádza nový pojem „predčasného splatenia“. Predčasným splatením je úplné alebo čiastočné splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou jeho splatnosti dohodnutou v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Písmeno s) zavádza novú definíciu „poradenskej služby“. Poradenské služby podľa návrhu zákona predstavujú samostatnú službu, v rámci ktorej sa spotrebiteľovi poskytujú osobné odporúčania v súvislosti s jednou alebo viacerými operáciami týkajúcimi sa zmlúv o spotrebiteľskom úvere, poskytované v oblasti spotrebiteľských úverov veriteľom, finančným agentom alebo finančným poradcom podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Táto služba je oddelená od poskytovania spotrebiteľského úveru a od činností finančného sprostredkovania v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov.

Spotrebiteľia, ktorí majú ťažkosti s plnením svojich finančných záväzkov, môžu využiť špecializovanú pomoc s riadením svojich dlhov. Písmeno t) definuje „dlhovú poradenskú službu“ ako personalizovanú pomoc technickej, právnej alebo psychologickkej povahy, ktorá je poskytovaná nezávislým profesionálnym prevádzkovateľom. Takýmto prevádzkovateľom však nemôže byť veriteľ, finančný agent, nákupca úverov alebo správca úverov.

K § 3 (Nepovolené konanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru)

Odsek 1 je transpozíciou čl. 17 smernice (EÚ) 2023/2225.

Poskytnutie úveru, ktorý nebol vyžiadaný spotrebiteľom, je v niektorých prípadoch spojené s postupmi škodlivými pre spotrebiteľa. V tejto súvislosti by sa malo zakázať nevyžiadané poskytnutie úveru, vrátane nevyžiadaných vopred schválených kreditných kariet zasielaných spotrebiteľom, jednostranného zavedenia nového povoleného prečerpania alebo prekročenia alebo jednostranného zvýšenia limitu povoleného prečerpania alebo prekročenia kreditnej karty spotrebiteľa. Veritelia budú ale môcť napríklad ponúknuť klientovi predschválený úver po vyhodnotení schopnosti spotrebiteľa splácať úver na podklade interných vyhodnotení. Zakazuje sa aj nevyžiadané poskytovanie úverov vo forme zmlúv uzatvorených mimo prevádzkových priestorov v zmysle článku 2 bodu 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011) v platnom znení. Zákaz nevyžiadaného poskytovania úverov by nemal veriteľom a sprostredkovateľom úveru brániť v reklame alebo ponúkaní úveru v priebehu obchodného vzťahu v súlade s právom EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa a s vnútroštátnymi opatreniami,

vrátane reklamy a ponúkania úveru na mieste predaja na financovanie nákupu tovaru alebo služby.

Odsek 2 je transpozíciou čl. 15 smernice (EÚ) 2023/2225. Zmluvy o úvere a doplnkové služby by sa mali predkladať jasne a transparentne. Nemalo by byť možné vyvodiť súhlas spotrebiteľa s uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo s nákupom doplnkových služieb. Každý takýto súhlas spotrebiteľa by mal byť jasným potvrdzujúcim úkonom, ktorým sa preukazuje slobodne daný, konkrétny, informovaný a jednoznačný súhlasný prejav vôle spotrebiteľa. V tejto súvislosti by sa mlčanie, nečinnosť alebo štandardná možnosť, ako sú vopred označené polia (t. j. predvolené možnosti), nemali považovať za prejav súhlasu spotrebiteľa. Ustanovenia Občianskeho zákonníka tým nie sú dotknuté.

Odseky 3 až 5 sú transpozíciou čl. 43 smernice (EÚ) 2023/2225. Veriteľovi sa zakazuje obchádzať zákonné ustanovenia zavádzajúcim spôsobom formulácie zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Taktiež sa veriteľovi zakazuje predkladať spotrebiteľovi návrhy zmlúv, ktorých zrejším účelom je obchádzanie ustanovení tohto návrhu zákona. Veriteľovi sa v odseku 5 zakazuje aj požadovať od spotrebiteľa úrok, poplatky alebo akékoľvek iné plnenia, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Odsek 6 a 7 je transpozíciou čl. 31 ods. 2 smernice (EÚ) 2023/2225. Cieľom tejto právnej úpravy je zjednodušenie pochopenia nákladovosti spotrebiteľského úveru pre spotrebiteľa, ako aj predchádzanie nevhodným marketingovým praktikám veriteľov. Taktiež sa tým zabezpečuje zvýšená transparentnosť poskytovania a spravovania úverov. Veriteľovi sa zakazuje dojednávať so spotrebiteľom v zmluve o spotrebiteľskom úvere akékoľvek poplatky okrem poplatkov súvisiacich s poskytnutím spotrebiteľského úveru, vedením platobného účtu alebo sporiaceho účtu, ak veriteľ požaduje jeho zriadenie, poistením, ktoré súvisí so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, dodatočnými nákladmi veriteľa v súvislosti s omeškaním spotrebiteľa alebo predčasným splatením spotrebiteľského úveru. Poplatky, ktoré budú po účinnosti návrhu zákona zakázané sú napr. poplatok za zmenu zmluvných podmienok - akýchkoľvek zmien, deň splátky, prehodnotenie sadzby, zmenu konečnej splatnosti, poplatky za rôzne typy potvrdení v súvislosti s úverom. Uvedeným ustanovením sa zakazujú poplatky, ktoré súvisia so spotrebiteľským úverom, ale nedotýka sa poplatkov, ktoré vyplývajú z iných sektorových právnych predpisov (napr. zákon č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Účelom odseku 7 je zamedziť takým marketingovým praktikám veriteľov, ktorí podmiennečne ponúkajú alebo sľubujú spotrebiteľovi zvýhodnenie súvisiace so spotrebiteľským úverom, ktoré by zbavovali alebo obmedzovali práva spotrebiteľa podľa tohto návrhu zákona, za účelom udržania si spotrebiteľa, napr. ak spotrebiteľ predčasne nesplatí spotrebiteľský úver do istého obdobia, získa odmenu v podobe zníženia úrokovej sadzby (tzv. skrytá sankcia).

Odsek 8 upravuje zákaz požadovať od spotrebiteľa úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu za vedenie, evidenciu alebo spravovanie spotrebiteľského úveru alebo účtu alebo zrušenie účtu, na ktorom je vedený spotrebiteľský úver a ktorého zriadenie alebo vedenie je

podmienkou poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo poskytnutia spotrebiteľského úveru za ponúkaných podmienok. V porovnaní so zákazom poplatkov uvedenom v odseku 6 sa tento zákaz netýka platobných účtov, ale technických úverových účtov.

Spotrebiteľia, ktorí majú oprávnený pobyt v EÚ, by pri žiadaní o úver a pri uzatváraní zmluvy o úvere alebo počas jej trvania nemali byť diskriminovaní na základe svojej štátnej príslušnosti alebo miesta pobytu, ani z akéhokoľvek iného dôvodu uvedeného v článku 21 Charty základných práv Európskej únie. Pod neoprávneným pobytom sa rozumie zdržiavanie sa spotrebiteľa na území Slovenskej republiky alebo v inom členskom štáte EÚ v rozpore s právnym poriadkom daného členského štátu EÚ alebo s medzinárodnou zmluvou. Ustanovenie odseku 9 je transpozíciou čl. 6 smernice (EÚ) 2023/2225, ktorého hlavným cieľom je, aby sa zabránilo diskriminácii pri spotrebiteľských úveroch. Ustanovenie je koncipované aj s cieľom, aby sa zamedzilo neprimeranému kreditnému riziku veriteľov a aby sa dodržala právna istota, napríklad pri určovaní jurisdikcie v prípade právnych sporov a zabezpečenia efektívneho vymáhania záväzkov. Dôraz sa vo všeobecnosti kladie na oprávnenosť pobytu spotrebiteľa v členskom štáte EÚ a na dôležitosť dodržiavania povinností, ktoré má veriteľ pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

K § 4 (Viazanie produktov a spájanie produktov do balíkov)

Ustanovenie § 4 je transpozíciou čl. 14 smernice (EÚ) 2023/2225, ktorým sa veriteľovi dovoľuje spájať produkty do balíkov, viazanie produktov je však, až na zákonné výnimky, zakázané. Cieľom ustanovenia je zabrániť takým praktikám, ako je napríklad viazanie určitých produktov, ktoré môžu navádzať spotrebiteľov na uzavretie zmlúv o úvere, ktoré nie sú v ich najlepšom záujme, tým sa však neobmedzuje také viazanie produktov, ktoré môže byť spotrebiteľom na prospech. Ako všeobecné pravidlo by sa viazanie produktov nemalo povoliť okrem prípadu, ak by sa finančná služba alebo produkt ponúkané spolu so zmluvou o úvere nemohli ponúkať samostatne, keďže ide o neoddeliteľnú súčasť úveru, napríklad v prípade povoleného prečerpania.

Odsek 2 ustanovuje, že veriteľ nesmie sám alebo prostredníctvom tretej osoby ponúkať, vyžadovať, dojednávať, alebo sprostredkovať uzavretie vzájomne závislej zmluvy, ktorá súvisí so zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Uzavretie spotrebiteľského úveru by nemalo byť podmienené uzavretím vzájomnej závislej zmluvy, okrem prípadov otvorenia si platobného účtu alebo sporiaceho účtu, uzatvorenia poisťovnej zmluvy alebo zmluvy o zabezpečení záväzku spotrebiteľa ručením, zrážkami zo mzdy a z iných príjmov alebo záložným právom dohodnutých za podmienok ustanovených zákonom, ak je to primerané vzhľadom na spotrebiteľský úver a okolnosti jeho poskytnutia. Navyše akékoľvek poskytnuté plnenia spotrebiteľa súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere požadované alebo vyberané veriteľom alebo treťou osobou sa považujú za plnenia spotrebiteľa veriteľovi a za súčasť odplaty.

Veritelia pri zohľadnení hľadiska proporcionality môžu od spotrebiteľa požadovať, aby mal uzavreté príslušné poistenie na zaručenie splatenia úveru alebo aby poistil hodnotu zábezpeky. Spotrebiteľ by však mal mať možnosť zvoliť si svojho poskytovateľa poistenia. Toto by nemalo

mať vplyv na úverové podmienky stanovené veriteľom, pokiaľ sa poistením daného poskytovateľa poskytuje rovnaká úroveň záruk ako poistenie, ktoré navrhol alebo ponúkal veriteľ. Navyše v záujme zabezpečenia návratnosti finančných prostriedkov od spotrebiteľov sa veriteľom poskytuje možnosť požadovať od spotrebiteľa otvorenie alebo ponechanie si platobného účtu alebo sporiaceho účtu za jediným účelom, a to

- zhromažďovania finančných prostriedkov na splácanie spotrebiteľského úveru,
- informovania o splácaní spotrebiteľského úveru,
- sporenia z dôvodu získania spotrebiteľského úveru, a
- poskytnutia dodatočnej zábezpeky veriteľovi v prípade omeškania so splácaním spotrebiteľského úveru.

Cieľom právnej úpravy v odseku 6 je zabezpečenie spravodlivého zaobchádzania pri prístupe k finančným službám pre ľudí, ktorí prekonalí onkologické ochorenie. Mnohí takíto ľudia sa počas dlhodobého ústupu choroby vzhľadom na svoju anamnézu často stretávajú s nespravodlivým zaobchádzaním pri prístupe k finančným službám, resp. k spotrebiteľským úverom. Často musia platiť neúnosne vysoké poistné, hoci sú už roky, či dokonca desaťročia vyliečení. S cieľom poskytnúť spotrebiteľom, ktorí prekonalí rakovinu, rovnaký prístup k poisteniu súvisiacemu so zmluvami o spotrebiteľskom úvere, sa vyžaduje, aby sa poistné zmluvy nezakladali na osobných údajoch týkajúcich sa diagnostiky onkologických ochorení spotrebiteľov po náležitom období od skončenia liečby spotrebiteľov. Ak teda uplynula lehota 15 rokov od skončenia liečby onkologického ochorenia spotrebiteľa, veriteľ nemôže použiť osobné údaje o diagnóze onkologického ochorenia spotrebiteľa v súvislosti s uzatváraním poistnej zmluvy týkajúcej sa zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Odsek 7 upravuje povinnosť pre veriteľa a finančného agenta poskytnúť spotrebiteľovi dostatočný čas na porovnanie ponúk poistenia pred kúpou poistenia, a to konkrétne aspoň tri dni na takéto porovnanie poistných ponúk súvisiacich so zmluvou o spotrebiteľskom úvere bez toho, aby sa ponuka zmenila, a zabezpečiť, aby bol spotrebiteľ o tom aj informovaný. Spotrebiteľia by mali mať možnosť uzavrieť poistenie pred uplynutím tejto trojdňovej lehoty, ak o to výslovne požiadajú.

K § 5 (Marketing a informácie v reklame)

Ustanovovania § 5 sú transpozíciou čl. 7 a čl. 8 smernice (EÚ) 2023/2225.

Reklama a marketing týkajúci sa zmlúv o spotrebiteľskom úvere by mal byť čestný, jasný a v žiadnom prípade by nemal byť klamlivý. Formulácie v reklamnej a marketingovej komunikácii, ktoré môžu vytvárať falošné očakávania spotrebiteľov týkajúce sa dostupnosti spotrebiteľského úveru alebo s ním spojených nákladov, alebo pokiaľ ide o celkovú sumu, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, sú zakázané. Právna úprava obsahuje osobitné ustanovenia o reklame na zmluvy o spotrebiteľskom úvere a o určitých položkách informácií, ktoré by sa mali poskytovať spotrebiteľom, s cieľom umožniť im porovnať najmä rôzne ponuky. Takéto informácie by sa mali poskytnúť zrozumiteľným, stručným a zreteľným spôsobom prostredníctvom reprezentatívneho príkladu. Celková výška úveru a doba splácania, ktoré si veriteľ zvolil pre takýto reprezentatívny príklad, by mali čo najviac zodpovedať charakteristikám zmluvy o úvere, ktoré veriteľ propaguje.

Vzhľadom na to, že je potrebné, aby spotrebiteľ mal už v čase rozhodovania sa o ponuke spotrebiteľského úveru čo najúplnejšie a neskreslené informácie, ustanovuje návrh zákona v odseku 3 povinnosť uviesť v každej reklame alebo v každej ponuke, ktorá obsahuje úrokovú sadzbu alebo akýkoľvek údaj týkajúci sa nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, tzv. štandardné informácie. Ide predovšetkým o úrokovú sadzbu, a to fixnú alebo variabilnú sadzbu, podrobnosti o poplatkoch zahrnutých do celkových nákladov spotrebiteľa vrátane ich výšky, spojených so spotrebiteľským úverom, celkovú výšku spotrebiteľského úveru, ročnú percentuálnu mieru nákladov, dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v prípade spotrebiteľského úveru vo forme odloženej platby na konkrétny tovar alebo službu výšku predajnej ceny a výšku akejkoľvek zálohy, a celkovú sumu, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť a výšku splátok. Stanovenie povinnosti uvádzať v reklame tieto informácie vytvára pozitívny efekt pre spotrebiteľa a z dôvodu vyššej informovanosti spotrebiteľov už vo fáze pôsobenia reklamy a z toho vyplýva tiež aj vyššia miera ochrany spotrebiteľa.

Aby sa obmedzili prípady nesprávneho predaja úverov spotrebiteľom, ktorí si ich nemôžu dovoliť, a aby sa podporilo zodpovedné poskytovanie úverov, reklama alebo akákoľvek ponuka na zmluvy o spotrebiteľskom úvere by mali podľa odseku 2 vo všetkých prípadoch obsahovať jasné a zreteľné upozornenie určené spotrebiteľom, že každý úver stojí ďalšie peniaze.

Informácie by sa mali poskytnúť vopred, zjavne, zrozumiteľne a v pútavom formáte. Mali by byť dobre čitateľné a prispôbené tak, aby sa zohľadnili technické obmedzenia niektorých médií, ako sú napríklad obrazovky mobilných telefónov. Na digitálnych kanáloch by sa časť informácií v reprezentatívnom príklade mohla poskytnúť kliknutím, posúvaním alebo potiahnutím po dotykovej obrazovke. Pred prístupom k ponukám úverov by sa však spotrebiteľom mali predložiť všetky informácie, ktoré sa majú zahrnúť do reklamy týkajúcej sa zmlúv o úvere, a to aj v prípade kliknutia, posúvania alebo potiahnutia po dotykovej obrazovke. Tieto informácie by sa takisto mali jasne odlišiť od akýchkoľvek dodatočných informácií týkajúcich sa zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Dočasné akciové podmienky, ako je atraktívna ponuka s nižšou úrokovou sadzbou na úvodné mesiace zmluvy o úvere, by sa mali jasne identifikovať. Spotrebiteľia by mali mať možnosť získať prehľad o všetkých základných informáciách, aj keď si ich prezerajú na obrazovke mobilného telefónu.

Odsek 5 navyše upravuje, že v osobitných a odôvodnených prípadoch, keď použité reklamné médium, napríklad ak ide o reklamu v rozhlase, neumožňuje vizuálne zobrazenie informácií poskytnutých v reklame na zmluvy o úvere, sa s cieľom zlepšiť pochopenie poskytnutých informácií ich množstvo obmedzuje.

S cieľom zabezpečiť vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa sa v odseku 6 zakazujú určité druhy reklám, napríklad tie, ktoré nabádajú spotrebiteľov, aby žiadali o úver tým, že naznačujú, že úver by zlepšil ich finančnú situáciu, alebo upresňujú, že registrovaný úver v databázach má malý alebo žiadny vplyv na posúdenie žiadosti o úver. Reklama by nemala nepravdivo naznačovať, že spotrebiteľský úver môže zvýšiť finančné zdroje spotrebiteľa, nahradiť jeho úspory alebo dokonca zvýšiť jeho životnú úroveň, t. j. reklama by nemala obsahovať

informácie, z ktorých si spotrebiteľ odvodí, že získanie finančných prostriedkov prostredníctvom spotrebiteľského úveru mu zabezpečuje finančné zdroje, ktoré by mal primárne získavať napríklad prostredníctvom zárobkovej činnosti. Reklama nemôže byť koncipovaná s cieľom, aby vyvolávala v spotrebiteľovi pocit, že si môže zvýšiť životnú úroveň, ak získa spotrebiteľský úver. Reklama by taktiež nemala uvádzať, že zľava z ceny tovaru alebo služby je podmienená uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere a ponúkať možnosť odkladu splátok spotrebiteľského úveru v trvaní viac ako tri mesiace. Taktiež sa zakazujú reklamy, ktoré sa považujú za rizikové, najmä tie, ktoré zdôrazňujú jednoduchosť splnenia podmienok potrebných na získanie spotrebiteľského úveru. Cieľom nie je zabrániť inováciám pri získavaní spotrebiteľského úveru, ale poukázanie na to, že v dnešnej dobe je stále ťažšie získanie úveru (napr. limity DTI, LTV), a preto reklama nemôže apelovať na jednoduchosť získania spotrebiteľského úveru ako takého.

Odsek 7 zaraďuje medzi informácie v reklame aj uvedenie zreteľnej, stručnej a zrozumiteľnej informácie o povinnosti uzavrieť zmluvu o doplnkovej službe (napr. uzavretie poistenia), ak je podmienkou na získanie spotrebiteľského úveru za ponúkaných podmienok aj uzavretie takejto zmluvy o doplnkovej službe súvisiacej so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a ak náklady súvisiace s touto zmluvou o doplnkovej službe nemožno určiť vopred. Uvedenie týchto informácií v reklame nesporne uľahčí porovnanie rôznych ponúk na trhu.

Odsek 8 stanovuje, že úpravou v tomto paragrafe nie sú dotknuté príslušné ustanovenia zákona č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov týkajúce sa nekalých obchodníckych praktík.

K § 6 (Bezplatné poskytovanie informácií)

Ustanovenie § 6 je transpozíciou čl. 5 a čl. 34 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

Odsek 1 upravuje povinnosť pre veriteľa, aby pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo aj pri jej zmene bezplatne informoval spotrebiteľa o postupe poskytovania spotrebiteľského úveru, najmä o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, a poskytol mu informácie o príslušných orgánoch vykonávajúcich dohľad nad veriteľom poskytujúcim spotrebiteľské úvery a informácie o pôsobnosti spotrebiteľských organizácií. Cieľom je zvýšiť schopnosť spotrebiteľov uskutočňovať informované rozhodnutia, ktoré sa týkajú zodpovedného čerpania úverov a riadenia ich dlhu prostredníctvom digitálnych nástrojov.

Informácie pre spotrebiteľov, ako napríklad primerané vysvetlenia, predzmluvné informácie, všeobecné informácie a informácie o nahliadnutí do databáz, sa majú poskytovať bezplatne bez ohľadu na spôsob poskytnutia týchto informácií. Osobitná pozornosť by sa mala venovať potrebám osôb so zdravotným postihnutím, a preto sa tieto informácie spotrebiteľovi so zdravotným postihnutím vrátane spotrebiteľa so zrakovým postihnutím poskytnú na požiadanie vo vhodnom a prístupnom formáte.

K § 7 (Poskytovanie všeobecných informácií pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere)

Ustanovenie § 7 je transpozíciou čl. 9 smernice (EÚ) 2023/2225.

Reklama má tendenciu sústrediť sa na jeden konkrétny produkt alebo viacero konkrétnych produktov, zatiaľ čo spotrebiteľ by mali mať možnosť rozhodovať sa na základe úplnej znalosti škály ponúkaných úverových produktov. V tejto súvislosti, pri oboznamovaní spotrebiteľa vo vzťahu k širokej škále dostupných produktov a služieb a ich kľúčovým prvkom, hrajú dôležitú úlohu všeobecné informácie. Spotrebiteľia budú mať kedykoľvek prístup k všeobecným informáciám o dostupných úverových produktoch. Tým nie je dotknutá povinnosť poskytovať spotrebiteľom im prispôsobené predzmluvné informácie.

Odsek 1 upravuje povinnosť pre veriteľa alebo finančného agenta poskytnúť potenciálnemu klientovi všeobecné informácie o spotrebiteľskom úvere, ktoré musia byť jednoznačné a zrozumiteľné. Tieto informácie sa poskytujú v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktorý si spotrebiteľ zvolí. Ak sa ale poskytujú tieto informácie v prevádzkových priestoroch veriteľa, resp. finančného agenta, tieto informácie sa musia sprístupniť aspoň v listinnej podobe.

Odsek 2 upravuje demonštratívny výpočet údajov, ktoré sú súčasťou všeobecných informácií. Tieto údaje obsahujú aspoň identifikačné údaje veriteľa alebo finančného agenta, účely, na ktoré môže spotrebiteľ použiť spotrebiteľský úver, resp. bezúčelovosť úveru, pravdepodobnú dobu trvania zmluvy o úvere, druhy dostupnej úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru (fixná, variabilná alebo zmiešaná), reprezentatívny príklad celkovej výšky spotrebiteľského úveru, celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, celkovej sumy, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, a RPMN. V prípade, ak existujú dodatočné náklady súvisiace so spotrebiteľským úverom, ktoré neboli zahrnuté do celkových nákladov spotrebiteľa, v rámci všeobecných informácií sa spotrebiteľovi poskytuje aj takýto údaj o dodatočných nákladoch (napr. notárske poplatky). Údaje by mali zahŕňať aj dostupné možnosti splatenia spotrebiteľského úveru veriteľovi vrátane počtu, frekvencie a výšky pravidelných splátok, informácie o predčasnom splatení spotrebiteľského úveru, opis práva na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, uvedenie doplnkových služieb, ak je to podmienkou na získanie spotrebiteľského úveru alebo výhodnejších podmienok (poskytovateľom doplnkových služieb nemusí byť veriteľ, ktorý ponúka a poskytuje spotrebiteľský úver), a všeobecné upozornenie na možné dôsledky neplnenia záväzkov spojených so zmluvou o spotrebiteľskom úvere.

K § 8 (Poskytovanie predzmluvných informácií pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere)

Ustanovenie § 8 je transpozíciou čl. 10 a parciálne aj čl. 11 smernice (EÚ) 2023/2225.

V záujme toho, aby sa spotrebiteľia mohli rozhodovať na základe dostatočnej znalosti skutočností, by sa im mali včas pred uzavretím zmluvy o úvere, a nie v čase uzavretia zmluvy o úvere, poskytnúť primerané predzmluvné informácie, vrátane informácií o podmienkach a nákladoch spojených s úverom a o ich povinnostiach, ako aj ich primerané vysvetlenia, aby ich mohli starostlivo a bez náhľenia zvážiť v čase, keď im to bude vyhovovať. Cieľom je zabezpečiť, aby mali spotrebiteľia dostatok času na to, aby si prečítali predzmluvné informácie a pochopili ich, porovnali si konkurenčné ponuky a až následne uskutočnili informované rozhodnutie.

Predmetné ustanovenie upravuje problematiku poskytovania predzmluvných informácií, ktorú už doterajšia právna úprava obsahuje. Veriteľ alebo finančný agent je povinný podľa odseku 1 v dostatočnom časovom predstihu pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred prijatím návrhu o spotrebiteľskom úvere poskytnúť spotrebiteľovi na základe zmluvných podmienok ponúkaných veriteľom alebo požiadaviek spotrebiteľa stanovené informácie. Tieto informácie musia byť jasné, zrozumiteľné a rovnako zreteľné. Pri určovaní primeraného časového predstihu je veriteľ alebo finančný agent povinný podľa naliehavosti situácie vziať do úvahy čas, ktorý spotrebiteľ potrebuje na prečítanie a pochopenie informácií a ktorý potrebuje na reakciu na poskytnuté informácie pred prijatím informovaného rozhodnutia. Dôvodom na zavedenie tejto povinnosti je zvýšiť mieru informovanosti spotrebiteľa o ponúkanom spotrebiteľskom úvere.

Odsek 2 upravuje povinnosť pre veriteľa alebo finančného agenta, že v prípade, ak sa predzmluvné informácie poskytnú menej ako jeden deň pred tým, ako sa spotrebiteľ zaviazal akoukoľvek zmluvou o úvere alebo ponukou, veriteľ a prípadne finančný agent by mali spotrebiteľovi v lehote jedného až siedmich dní po uzavretí zmluvy, alebo v uplatniteľných prípadoch po predložení záväznej ponuky úveru zo strany spotrebiteľa, pripomenúť právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere prostredníctvom oznámenia o práve na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Veriteľ, prípadne finančný agent je povinný spotrebiteľovi predzmluvné informácie poskytnúť prostredníctvom formulára pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, ktorý je uvedený v prílohách č. 1 a 2, a to v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré si spotrebiteľ zvolí. Popri formulári sa osobitne stanovuje povinnosť pre veriteľa alebo finančného agenta poskytnúť zrozumiteľnú, stručnú a zreteľnú informáciu o RPMN a priemernej hodnote RPMN na príslušný spotrebiteľský úver zverejnenej za príslušný kalendárny štvrtrok v samostatnom dokumente, ako aj poskytnúť iné dodatočné informácie spotrebiteľovi.

Predzmluvné informácie upravené v odseku 4 a 6 sa musia poskytovať prostredníctvom formulára pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere. V záujme toho, aby sa spotrebiteľom pomohlo pochopiť a porovnať rozdielne ponuky, sa kľúčové prvky úveru uvádzajú zreteľne na prvej strane uvedeného formulára a spotrebiteľia prostredníctvom neho dokážu získať prehľad o všetkých základných informáciách dokonca aj na obrazovke mobilného telefónu. Medzi predzmluvné informácie, ktoré sa musia uviesť v prvej časti formulára na jednej strane sú zaradené identifikačné údaje veriteľa, prípadne finančného agenta, informácia o celkovej výške úveru, doba trvania zmluvy, úroková sadzba úveru, RPMN a celková suma úveru, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. V prípade, ak ide o odloženú platbu alebo zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere, veriteľ alebo finančný agent je povinný poskytnúť aj informáciu o tovare alebo službe a jeho/jej cene. Tieto predzmluvné informácie zahŕňajú aj informáciu o nákladoch v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok a informácie o výške, počte a frekvencii splátok. Veriteľ je taktiež povinný informovať spotrebiteľa o práve spotrebiteľa na predčasné splatenie spotrebiteľského úveru, o práve

veriteľa na náhradu vzniknutých nákladov spojených s predčasným splatením spotrebiteľského úveru a spôsobe ich určenia, ako aj o následkoch nesplácania úveru a práve na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, vrátane lehoty na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

V prípade, že na jednej strane nemožno zreteľne zobrazit' všetky kľúčové prvky uvedené vyššie, mali by sa zobrazit' na najviac dvoch stranách v prvej časti formulára pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere. Avšak informácie podľa odseku 4 písmen a) až g) sa aj napriek tomu musia vždy uviesť na prvej strane.

Odsek 6 upravuje ďalšie doplnujúce informácie o spotrebiteľskom úvere, ktoré sa zreteľne oddelia v ďalšej časti formulára pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere. Ide napríklad o druh spotrebiteľského úveru, podmienky čerpania úveru, poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov súvisiacich so spotrebiteľským úverom, reprezentatívny príklad RPMN a celkovej sumy, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, v ktorom sa uvedú všetky predpoklady použité na výpočet RPMN, splátkový kalendár, ako aj o informáciu, že cena úveru bola prispôbena na základe automatizovaného spracovania osobných údajov vrátane profilovania, ak bol použitý takýto spôsob. Pokiaľ ide o splátkový kalendár, ten nemá prísne predpísaný vzor, avšak pri niektorých spotrebiteľských úveroch vo forme kontokorentného úveru (napr. povolené prečerpanie) alebo revolvingového úveru (napr. úver formou kreditnej karty), kde je obtiažne jednotlivé pravidelné splátky úveru a termíny ich splatnosti vopred stanoviť, sa predpokladá uvedenie splátkového kalendára opisným spôsobom, resp. prostredníctvom príkladu. Pokiaľ ide o profilovanie, tým sa rozumie profilovanie podľa čl. 4 bodu 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2016/679 v platnom znení“). Ide o akúkoľvek formu automatizovaného spracúvania osobných údajov, ktoré pozostáva z použitia týchto osobných údajov na vyhodnotenie určitých osobných aspektov týkajúcich sa fyzickej osoby, predovšetkým analýzy alebo predvídania aspektov dotknutej fyzickej osoby súvisiacich s výkonnosťou v práci, majetkovými pomermi, zdravím, osobnými preferenciami, záujmami, spoľahlivosťou, správaním, polohou alebo pohybom.

Podstatou predzmluvných informácií uvedených v odseku 4 a 6 je skutočnosť, aby mal spotrebiteľ dostatok informácií pre porovnanie ponúk od rôznych veriteľov na rovnaký druh spotrebiteľského úveru. Zákon však nemá ambíciu, vzhľadom na rôznosť spotrebiteľských úverov na trhu, definovať druhy spotrebiteľských úverov. Avšak možno veriteľom naznačiť niektoré základné druhy, ktoré by mohli uvádzať do predzmluvných formulárov a zmlúv o spotrebiteľskom úvere, ako základ pre porovnanie, ktoré môže potom spotrebiteľ urobiť. Ide napr. o nasledovné druhy spotrebiteľských úverov:

1. kontokorentný úver – prečerpanie bežného účtu splatné na požiadanie alebo do 3 mesiacov,
2. klasický bezúčelový/príp. účelový spotrebiteľský úver nezabezpečený/zabezpečený,
3. spotrebiteľský úver vo forme splátkového predaja (aj odložená platba),

4. finančný lízing,
5. kreditné karty,
6. ostatné typy – napr. konverzia dlhu a pod.

V záujme zaistenia čo najväčšej transparentnosti a porovnateľnosti ponúk by predzmluvné informácie mali zahŕňať najmä RPMN uplatniteľnú na úver, určenú rovnakým spôsobom v rámci celej EÚ. Keďže RPMN sa dá v tejto fáze uviesť len pomocou príkladu, takýto príklad by mal byť reprezentatívny. Mal by zodpovedať požadovanej dĺžke trvania a požadovanej celkovej výške poskytnutého úveru pri príslušnom druhu zmluvy o úvere a prípadne kupovanému tovaru. Pri určovaní reprezentatívneho príkladu by sa malo zohľadniť, ako často sa na konkrétnom trhu uzatvárajú určité druhy zmlúv o úvere. Pokiaľ ide o úrokovú sadzbu úveru, frekvenciu splátok a kapitalizáciu úrokov, veritelia by mali používať svoj zvyčajný spôsob výpočtu pre príslušný spotrebiteľský úver.

Odsek 7 upravuje, že informácie poskytnuté vo formulári pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere by mali byť jasné, dobre čitateľné a prispôsobené technickým obmedzeniam niektorých médií, ako sú napríklad obrazovky mobilných telefónov. Mali by sa zobrazovať primeraným a vhodným spôsobom cez rôzne kanály v záujme zabezpečenia toho, aby mal každý spotrebiteľ rovnaký prístup k informáciám.

Spotrebiteľské úvery dojednávane prostredníctvom diaľkovej komunikácie musia spĺňať požiadavky stanovené v odseku 1 až 7. V prípade telefonической komunikácie, ak veriteľ alebo finančný agent nie je schopný poskytnúť spotrebiteľovi predzmluvné informácie podľa odseku 1 spôsobom podľa odseku 3, je povinný poskytnúť spotrebiteľovi aspoň predzmluvné informácie stanovené v odseku 4. V takomto prípade je veriteľ alebo finančný agent povinný predzmluvné informácie vo formulári pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere poskytnúť spotrebiteľovi na trvanlivom médiu ihneď po uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

V odseku 10 je taktiež ustanovená povinnosť veriteľa alebo finančného agenta poskytnúť na požiadanie bezplatne návrh na uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, čo umožní spotrebiteľom riadne sa oboznámiť so všetkými náležitosťami prípadného zmluvného vzťahu, zvážiť výhody a nevýhody a následne sa kvalifikovane rozhodnúť. Ešte pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere bude mať spotrebiteľ možnosť získať informácie o podmienkach a nákladoch úveru a o svojich povinnostiach. Pri uvedenej povinnosti platí ale predpoklad, že veriteľ v čase rokovania o návrhu zmluvy o spotrebiteľskom úvere je ochotný pristúpiť k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Ak zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podľa ktorej splátky spotrebiteľa nevedú k okamžitej zodpovedajúcej amortizácii celkovej výšky úveru, ale v období a za podmienok ustanovených v zmluve o spotrebiteľskom úvere alebo v doplnkovej zmluve sa použijú na vytvorenie kapitálu, je veriteľ povinný v predzmluvných informáciách zrozumiteľne a stručne uviesť, či použitie takto vytvoreného kapitálu zaručuje splatenie celkovej výšky spotrebiteľského úveru čerpaného

na jej základe. Išlo by napríklad o prípad, keď splátky úveru smerujú do fondu, v ktorom sa zhodnocujú a po uplynutí určitého času sú takto zhodnotené finančné prostriedky použité na splatenie spotrebiteľského úveru. Predovšetkým je dôležité zdôrazniť, že pojem „kapitál“ je tu použitý nie v zúženom význame používanom v práve obchodných spoločností alebo v právnej úprave na kapitálové požiadavky finančných inštitúcií, ale v jeho všeobecnom význame ako prostriedok určený na ďalšie zhodnocovanie. Ak sa v zmluve odkazuje na referenčnú hodnotu, v samostatnom dokumente, ktorý môže byť pripojený k formuláru pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, veriteľ alebo finančný agent uvedie aj názov referenčnej hodnoty a jej správcu a informáciu o dôsledkoch zmeny referenčnej hodnoty pre spotrebiteľa.

Odsek 13 upravuje, čo sa rozumie pod platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzavretých do 20 dní po kalendárnom mesiaci zverejnenia priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrt'rok. Ide o priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrt'rok.

K § 9 (Osobitné ustanovenia o predzmluvných informáciách poskytovaných pred uzavretím niektorých zmlúv o spotrebiteľskom úvere)

Ustanovenie § 9 je transpozíciou čl. 11 ods. 4 a 7 a čl. 25 ods. 6 smernice (EÚ) 2023/2225.

Ustanovenie § 9 upravuje povinnosti o rozsahu poskytovania vybraných informácií pred uzavretím zmluvy určitého typu zmlúv o úvere formou prekročenia a podľa § 1 ods. 5 návrhu zákona, t. j. nového úveru, ktorým sa odkladajú splátky alebo sa mení spôsob splácania a ktorej účelom je zabrániť prípadnému súdnemu konaniu o nárokoch veriteľa, pričom podmienky splácania vyplývajúce z novej zmluvy nie sú pre spotrebiteľa horšie ako podmienky splácania vyplývajúce z pôvodnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Tieto predzmluvné informácie sa poskytujú prostredníctvom formulára pre štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, ktorý je uvedený v prílohách č. 1 a 2.

V odseku 3 je ustanovená povinnosť veriteľa alebo finančného agenta poskytnúť na požiadanie bezplatne, okrem predzmluvných informácií podľa odsekov 1 a 2, aj návrh na uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, čo umožní spotrebiteľom riadne sa oboznámiť so všetkými náležitosťami prípadného zmluvného vzťahu, zvážiť výhody a nevýhody a následne sa kvalifikovane rozhodnúť. Ešte pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere bude mať spotrebiteľ možnosť získať informácie o podmienkach a nákladoch úveru a o svojich povinnostiach. Pri uvedenej povinnosti platí ale predpoklad, že veriteľ v čase rokovania o návrhu zmluvy o spotrebiteľskom úvere je ochotný pristúpiť k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

K § 10 (Výnimky z požiadaviek na poskytovanie informácií pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere)

Ustanovenie § 10 je transpozíciou čl. 10 ods. 10 a čl. 11 ods. 8 smernice (EÚ) 2023/2225.

Uvedené ustanovenie upravuje výnimku z poskytovania predzmluvných informácií, a to vo vzťahu k dodávateľom a poskytovateľom služieb, ktorí konajú ako finanční agenti viazaného

úveru v rámci svojej doplnkovej činnosti. Avšak tieto predzmluvné informácie je povinný poskytnúť veriteľ viazaného úveru.

K § 11 (Primerané vysvetlenia)

Ustanovenie § 11 je transpozíciou čl. 12 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

Veriteľovi sa ukladá povinnosť poskytnúť spotrebiteľovi primerané vysvetlenia, napr. vysvetlenie jednotlivých položiek predzmluvných informácií, charakteristiku produktov alebo následky nesplácania úveru, a to na primeranej úrovni tak, aby spotrebiteľ bol schopný posúdiť, či navrhovaná zmluva o spotrebiteľskom úvere zodpovedá jeho potrebám a jeho finančnej situácii. Ani vtedy, ak je zmluva o spotrebiteľskom úvere ponúkaná prostredníctvom finančného agenta, nesmie byť spotrebiteľ zbavený svojho práva, aby mu boli poskytnuté predzmluvné informácie. Vtedy má povinnosť tieto informácie poskytnúť finančný agent. Veriteľ môže využívať na finančné sprostredkovanie pri poskytovaní spotrebiteľských úverov samostatných finančných agentov a viazaných finančných agentov, tým sa však neobmedzuje právo samostatných finančných agentov využívať na uvedené účely svojich podriadených finančných agentov.

Hoci sa spotrebiteľovi musia poskytnúť predzmluvné informácie, môže potrebovať aj ďalšiu pomoc, aby sa mohol rozhodnúť, ktorá zmluva o spotrebiteľskom úvere zo škály ponúkaných produktov najlepšie vyhovuje jeho potrebám a zodpovedá jeho finančnej situácii. Veriteľ alebo finančný agent je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere povinný poskytnúť pomoc v súvislosti s úverovými produktami, ktoré ponúkajú spotrebiteľovi, a to tak, že sa spotrebiteľovi prispôsobeným spôsobom poskytnú primerané vysvetlenia príslušných informácií zadarmo, okrem iného najmä pokiaľ ide o základné vlastnosti navrhovaných produktov, aby mohol pochopiť, aký vplyv by mohli mať na jeho hospodársku situáciu vrátane právnych a finančných dôsledkov, ktoré môžu vyplývať z nesprávneho plnenia zmluvných záväzkov. Veritelia a prípadne finanční agenti by mali spôsob podania takéhoto vysvetlenia prispôbiť okolnostiam, za ktorých sa úver ponúka, a potrebe spotrebiteľa získať pomoc so zohľadnením vedomostí a skúseností spotrebiteľa v oblasti úverov a povahy jednotlivých úverových produktov. Takéto vysvetlenia by sami o sebe nemali predstavovať osobné odporúčanie.

K § 12 (Ponuky prispôbené na základe automatizovaného spracovania osobných údajov)

Ustanovenie § 12 je transpozíciou čl. 13 smernice (EÚ) 2023/2225 a súvisí s § 17 návrhu zákona.

Ako sa zdôrazňuje v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii) (Ú. v. EÚ L, 2024/1689, 12.7.2024) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2024/1689“), systémy umelej inteligencie (systémy UI) možno ľahko zaviesť vo viacerých odvetviach hospodárstva a spoločnosti, a to aj cezhranične. V tejto súvislosti by veritelia a

finanční agenti mali pri prispôsobení ceny svojich ponúk v prípade konkrétnych spotrebiteľov alebo konkrétnych kategórií spotrebiteľov na základe automatizovaného rozhodovania jasne informovať, že cena, ktorá im bola ponúknutá, je prispôsobená na základe automatizovaného spracúvania osobných údajov vrátane odvodených údajov, aby vo svojom rozhodovaní mohli zohľadniť potenciálne riziká. Podľa článku 14 ods. 2 písm. f) nariadenia (EÚ) 2016/679 v platnom znení sú veritelia a finanční agenti takisto povinní informovať spotrebiteľov, ktorí dostanú ponuku, o zdrojoch údajov použitých na personalizáciu ponuky.

K § 13 (Posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver)

Ustanovenie § 13 je transpozíciou čl. 18 smernice (EÚ) 2023/2225.

Predmetné ustanovenie upravuje opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu a zohľadňuje osobitné vlastnosti trhu so spotrebiteľskými úvermi. Je kľúčové, aby sa pred uzavretím zmluvy o úvere posúdila a overila schopnosť a vôľa spotrebiteľa splatiť úver. Posúdenie úverovej bonity by malo byť primerané a malo by sa vykonať v záujme spotrebiteľa s cieľom predísť postupom nezodpovedného poskytovania úverov a nadmernej zadlženosti. Taktiež by sa mali pri ňom zohľadniť všetky potrebné a relevantné faktory, ktoré by mohli ovplyvniť schopnosť spotrebiteľa splatiť úver, napr. pri výpočte ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a pri výpočte limitu na podiel výšky celkovej zadlženosti k príjmu by veriteľ nemal zohľadňovať zabezpečenie pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, poistenie splatenia spotrebiteľského úveru alebo jeho časti a budúci nárast príjmov spotrebiteľa, ak nie je tento budúci nárast príjmov hodnoverne preukázaný. Hodnoverné preukázanie nárastu príjmu spotrebiteľa môže napríklad predstavovať valorizácia platov, resp. dôchodkov, keďže spotrebiteľ vie dátum alebo má podpísaný dodatok k pracovnej zmluve, že od istého dátumu bude zarábať viac, alebo informácia o tom, že spotrebiteľ bude od určitého času poberateľom nejakej dávky. V žiadnom prípade nemôže existovať len príslub zamestnávateľa spotrebiteľovi, že ak bude spotrebiteľ podávať lepší výkon, bude automaticky zarábať viac, keďže to nie je podložené reálnymi dôkazmi, že to tak aj bude. Splátkový kalendár by mal byť prispôsobený osobitným potrebám spotrebiteľa a jeho schopnosti splácania. V prípadoch, keď žiadosť o úver predkladá spoločne viac ako jeden spotrebiteľ, posúdenie úverovej bonity by sa malo vykonať na základe spoločnej schopnosti splácania. Pozitívnym posúdením by nemala byť dotknutá zmluvná sloboda veriteľa v súvislosti s poskytovaním úveru. Zachováva sa možnosť vydať dodatočné usmernenia k ďalším kritériám a metódam posudzovania úverovej bonity spotrebiteľa, napríklad stanovením limitov na pomer výšky úveru k hodnote zabezpečenia alebo pomer výšky úveru k príjmu. Na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú položky ako čistý príjem spotrebiteľa, náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, výška splátky spotrebiteľského úveru a peňažné záväzky vyplývajúce zo zmlúv, zo zákona a z rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré tvoria pravidelné výdavky spotrebiteľa, ktoré znižujú jeho príjem, napríklad zrážky zo mzdy, výdavky v súvislosti s exekučným konaním alebo pôžičky z finančných inštitúcií.

Návrh zákona upravuje v tomto ustanovení povinnosť pre veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver na základe relevantných a

aktuálnych informácií, získaných jednak od spotrebiteľa a jednak z registra údajov o spotrebiteľských úveroch. Toto ustanovenie by malo zabezpečiť záujem veriteľov správne odhadnúť schopnosť spotrebiteľa splácať a správať sa tak obozretne jednak z pohľadu návratnosti úveru a jednak z pohľadu dôsledkov nezodpovedného požíčavania na strane spotrebiteľov. Po uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa veriteľovi zakazuje zrušiť alebo zmeniť zmluvu o spotrebiteľskom úvere v neprospech spotrebiteľa z dôvodu nesprávneho posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver veriteľom s výnimkou, ak spotrebiteľ vedome zatajil alebo sfalšoval informácie potrebné na posúdenie jeho úverovej bonity.

V prípade, ak dôjde k zamietnutiu žiadosti o spotrebiteľský úver, veriteľ má povinnosť bezodkladne informovať o tejto situácii spotrebiteľa a odporučiť mu dlhové poradenské služby, ak dôvodom zamietnutia je skutočnosť, že spotrebiteľ je v neočakávaných finančných ťažkostiach. Vo všeobecnosti sa požaduje nasmerovať spotrebiteľa na dlhové poradenské služby v relevantných prípadoch, t. j. vtedy, keď je spotrebiteľ vo finančných ťažkostiach a predpokladom je, že dlhové poradenské služby by mu mohli pomôcť vyriešiť jeho situáciu, ale nie je to nevyhnutné, ak by išlo napríklad len o zamietnutie žiadosti z dôvodu formality, ktorá sa dá odstrániť.

K § 14 [Register údajov o spotrebiteľských úveroch]

Ustanovenie § 14 je transpozíciou čl. 18 ods. 3 a 11, a čl. 19 ods. 4 a 7 smernice (EÚ) 2023/2225.

Veritelia podľa tohto návrhu zákona, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk musia na účely poskytovania spotrebiteľských úverov poskytovať údaje o spotrebiteľských úveroch aspoň do jedného elektronického registra údajov o spotrebiteľských úveroch. S cieľom zabezpečiť odborné posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať úver sú veritelia, banky, zahraničné banky, pobočky zahraničných bánk alebo ich záujmové združenia povinní zriadiť aspoň jeden register údajov o spotrebiteľských úveroch. Takýto register vedie prevádzkovateľ registra, ktorý nemôže byť veriteľ podľa tohto návrhu zákona, banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky. Prevádzkovateľ registra je povinný zaviesť interné postupy na zabezpečenie správnosti a aktuálnosti údajov o spotrebiteľských úveroch. Prevádzkovateľ registra je ďalej povinný v súčinnosti so Sociálnou poisťovňou zabezpečiť aj elektronické overovanie informácií súvisiacich s príjmom spotrebiteľa.

Posúdenie úverovej bonity by malo vychádzať z informácií o finančnej a hospodárskej situácii spotrebiteľa. Takéto informácie by mali byť nevyhnutné a primerané povahe, trvaniu, hodnote a rizikám úveru pre spotrebiteľa v súlade so zásadou minimalizácie údajov stanovenou v nariadení (EÚ) 2016/679 v platnom znení a mali by byť relevantné, úplné a presné. Uvedené informácie by mali zahŕňať aspoň príjmy a výdavky spotrebiteľa vrátane primeraného zohľadnenia súčasných záväzkov spotrebiteľa, okrem iného životných nákladov spotrebiteľa a jeho domácnosti, ako aj finančné záväzky spotrebiteľa. Uvedené informácie by nemali zahŕňať osobitné kategórie osobných údajov uvedené v článku 9 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 v platnom znení, ako sú zdravotné údaje vrátane údajov o rakovine, ani informácie získané zo sociálnych sietí. Na účely posúdenia úverovej bonity spotrebiteľa by sa primárne mali použiť

doklady o príjme alebo iných zdrojoch splácania a informácie o finančných aktívach a pasívach alebo o iných finančných záväzkoch. Spotrebitelia by mali poskytnúť informácie o svojej finančnej a hospodárskej situácii s cieľom uľahčiť posúdenie úverovej bonity.

Úver by sa mal spotrebiteľovi poskytnúť len vtedy, keď výsledok posúdenia úverovej bonity je pozitívny a naznačuje, že povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere budú pravdepodobne splnené spôsobom, ktorý sa podľa danej zmluvy vyžaduje. Pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa plniť si záväzky vyplývajúce zo zmluvy o úvere by mal veriteľ zohľadniť relevantné faktory a osobitné okolnosti, napríklad, ale nielen, v prípade úveru na financovanie štúdií alebo na pokrytie mimoriadnych výdavkov na zdravotnú starostlivosť, existenciu dostatočných dôkazov o tom, že takýto úver prinesie spotrebiteľovi budúce príjmy, alebo existenciu zábezpek alebo iných foriem záruk, ktoré by spotrebiteľ mohol poskytnúť s cieľom zabezpečiť úver.

Odsek 8 upravuje povinnosť pre prevádzkovateľa registra oznámiť Národnej banke Slovenska zriadenie registra, dátum vzniku, začatia a ukončenia vykonávania činnosti registra, názov registra a sídlo prevádzkovateľa registra, zoznam údajov v registri, zoznam zriaďovateľov registra a zoznam veriteľov, ktorí poskytujú údaje do registra a každú zmenu týchto údajov. Zoznam registrov zverejňuje a aktualizuje Národná banka Slovenska na svojej webovej stránke.

Odsek 9 zavádza jasný postup veriteľa v súvislosti s prechodom alebo postúpením pohľadávky zo spotrebiteľského úveru vo vzťahu k registrom údajov o spotrebiteľských úveroch. Pôvodný veriteľ je povinný pri prechode alebo postúpení pohľadávky zo spotrebiteľského úveru poskytnúť registru informácie, ktoré sa týkajú prechodu alebo postúpenia tejto pohľadávky zo spotrebiteľského úveru a informáciu o tom, komu bola pohľadávka postúpená. Následne pôvodný prevádzkovateľ registra bezplatne poskytne údaje tejto pohľadávke novému veriteľovi alebo nákupcovi úverov vrátane všetkých informácií, ktoré sú vedené o tejto pohľadávke. Nový veriteľ alebo nákupca úverov, na ktorého prešla pohľadávka alebo bola postúpená pohľadávka zo spotrebiteľského úveru od pôvodného veriteľa, poskytne všetky údaje o spotrebiteľskom úvere, ktoré sa týkajú tejto pohľadávky zo spotrebiteľského úveru do registra, do ktorého poskytuje údaje.

Odsek 10 zavádza právnu úpravu, ktorá prikazuje prevádzkovateľovi registra, ako aj jeho zamestnancom, zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach týkajúcich sa spotrebiteľských úverov zapísaných v registri. Povinnosť zamestnanca prevádzkovateľa registra zachovávať mlčanlivosť bude trvať aj po zániku pracovnoprávneho vzťahu, obdobného pracovného vzťahu alebo funkcie.

K § 15 [Register údajov o spotrebiteľských úveroch]

Ustanovenie § 15 upravuje povinnosť prevádzkovateľa registra poskytovať údaje z registra údajov o spotrebiteľských úveroch, a to bezplatne na účely dohľadu Národnej banke Slovenska, a to aj bez súhlasu spotrebiteľa orgánom verejnej moci za podmienky písomného vyžiadania.

Register údajov o spotrebiteľských úveroch je neverejný a majú k nemu prístup iba zákonom vymedzené subjekty, a to na zákonom stanovený účel. V návrhu zákona je priamo uvedený účel spracovania osobných údajov v spojitosti s tým, že prístup k údajom vedených v registri bude mať iba subjekt s udeleným povolením, a tým je teda vytvorený mechanizmus zabraňujúci použitiu osobných údajov na iný ako zákonom stanovený účel.

K § 16 [Register údajov o spotrebiteľských úveroch]

Ustanovenie § 16 je transpozíciou čl. 18 ods. 4 a čl. 19 ods. 8 smernice (EÚ) 2023/2225.

Za účelom uľahčiť riešenie problémov spotrebiteľa v súvislosti s registrom údajov o spotrebiteľských úveroch je veriteľ, ako aj prevádzkovateľ registra, povinný zaviesť postupy na podávanie a riešenie sťažností spotrebiteľa. Údaje ako také sa uchovávajú v registri päť rokov od zániku záväzkov spotrebiteľa zo spotrebiteľských zmlúv voči veriteľovi, od prechodu alebo postúpenia pohľadávky zo spotrebiteľského úveru.

V prípade, ak spotrebiteľ nesúhlasí s údajmi zapísanými v registri, alebo namieta správnosť zápisu údajov v registri, môže využiť prostriedky nápravy, a to najmä podať sťažnosť proti správnosti údajov alebo zápisu údajov veriteľovi. Ak sa sťažnosti nevyhoví do 30 dní od jej doručenia, a tým sa nezabezpečí oprava alebo výmaz údajov, má spotrebiteľ proti veriteľovi právo domáhať sa výmazu alebo opravy údajov v registri na súde, a to na základe žaloby na plnenie. Žaloba na plnenie je vo všeobecnosti exekučným titulom, na základe ktorého musí žalovaný splniť určitú povinnosť, ale v danom kontexte nie je takýto výkon rozsudku potrebný. Veriteľ zodpovedá za škodu, ktorá spotrebiteľovi vznikla v dôsledku zápisu nesprávnych údajov do registra, a prevádzkovateľ registra zodpovedá za škodu, ktorá vznikla v dôsledku nesprávneho zápisu do registra. Ak ale ide o údaje, ktoré sú v registri zapísané v rovnakej hodnote, ako sú zapísané v zákonom ustanovenej evidencii vedenej orgánom verejnej moci (tzv. prebraté údaje zo zákonných registrov), za správnosť týchto údajov nezodpovedá veriteľ ani prevádzkovateľ registra. Spotrebiteľovi sa ale stále ponecháva možnosť namietat správnosť údajov u veriteľa s cieľom jeho upozornenia, že predmetný údaj je prebratý z evidencie vedenej orgánom verejnej moci. Na základe odôvodnenej žiadosti veriteľov alebo bánk, ktoré poskytli údaje do registra, alebo Národnej banky Slovenska, je prevádzkovateľ registra povinný vymazať údaje z registra.

K § 17 (Automatizované spracúvanie osobných údajov)

Ustanovenie § 17 je transpozíciou čl. 18 ods. 8 a 9 smernice (EÚ) 2023/2225 a súvisí s § 12 návrhu zákona.

V nariadení (EÚ) 2024/1689 sa stanovuje, že systémy umelej inteligencie používané na bodové hodnotenie kreditného rizika alebo hodnotenie úverovej bonity fyzických osôb by sa mali klasifikovať ako vysokorizikové, pretože určujú prístup týchto osôb k finančným zdrojom alebo základným službám, ako sú bývanie, elektrická energia a telekomunikačné služby. Vzhľadom na tento významný dosah vždy, keď je súčasťou posúdenia úverovej bonity automatizované spracúvanie osobných údajov, by spotrebiteľ mal mať právo na ľudský zásah zo strany veriteľa. Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie (EÚ) 2016/679 v platnom znení, by spotrebiteľ mal mať právo získať zmysuplné, zrozumiteľné vysvetlenie vykonaného posúdenia a fungovania

použitého automatizovaného spracúvania osobných údajov vrátane hlavných premenných, súvisiacej logiky a súvisiacich rizík, ako aj právo vyjadriť svoj názor a požiadať o preskúmanie posúdenia úverovej bonity a preskúmanie rozhodnutia, či poskytnúť úver. Spotrebiteľ by mal mať právo byť informovaný o uvedených právach po tom, ako náležite dostane informácie o postupe, ktorý sa má dodržať. Možnosť požiadať o preskúmanie počiatočného posúdenia a rozhodnutia by nemala nevyhnutne viesť k poskytnutiu úveru spotrebiteľovi.

K § 18 (Prístup k databázam údajov o spotrebiteľoch na účel posudzovania schopnosti splácania úverov)

Ustanovenie § 18 je transpozíciou čl. 19 ods. 1 až 3, ods. 5 a 6 smernice (EÚ) 2023/2225.

Prístup k databázam sa vzťahuje na verejné a súkromné registre a databázy o spotrebiteľoch na účel posudzovania ich schopnosti splácania úverov. Vzhľadom na to, že smernica (EÚ) 2023/2225 v článku 19 požaduje zabezpečiť pre veriteľov prístup k databázam používaným pre posudzovanie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, ukladá návrh zákona osobám, ktoré spracúvajú príslušné údaje o spotrebiteľoch, aby umožnili prístup k požadovaným údajom veriteľom, nad ktorými vykonáva Národná banka Slovenska dohľad a zahraničným veriteľom za nediskriminačných podmienok. Nediskriminačnými podmienkami pre zahraničných veriteľov sa chápu rovnaké podmienky, ako sú stanovené pre veriteľov, ktorých sídlo je v Slovenskej republike. To znamená, že ak je do príslušného registra prístup na členskom základe, členovia majú rovnaké práva a povinnosti, najmä povinnosť do registra poskytovať informácie o svojich dlžníkoch. Ak majú do príslušného registra prístup len banky so sídlom v Slovenskej republike alebo pobočky zahraničných bánk, musia mať prístup aj zahraničné banky, ako aj nebankové subjekty. Pre zahraničných veriteľov sa tak zavádza tzv. národný režim.

Ďalej sa v tomto ustanovení navrhuje, že ak je žiadosť o úver zamietnutá na základe výsledku nahliadnutia do databázy, veritelia by mali informovať spotrebiteľov bez zbytočného odkladu a bezplatne o výsledku tohto nahliadnutia a o podrobnostiach o využitej databáze, ako aj o kategóriách údajov, ktoré boli zohľadnené.

Odsek 4 upravuje, že veritelia a finanční agenti nemajú spracúvať osobitné kategórie osobných údajov, ako sú zdravotné údaje uvedené v článku 9 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 v platnom znení, ani informácie získané zo sociálnych sietí, keďže žiadna z týchto kategórií osobných údajov, ani žiadne takéto informácie by sa nemali používať na účely posúdenia úverovej bonity spotrebiteľa.

K § 19 (Zoznamy veriteľov)

V záujme zabezpečenia informovanosti spotrebiteľov, ako aj veriteľov a verejnosti, návrh zákona v súčasnosti rozširuje ustanovenie, ktoré upravuje zoznamy veriteľov. Zoznam veriteľov, ako aj zoznam o veriteľoch z iného členského štátu Európskej únie, je verejný zoznam zákonom určených informácií o veriteľoch, zverejňovaný na webovom sídle Národnej banky Slovenska. Zoznamy sú založené na princípe formálnej publicity, ktorá vyjadruje verejnú prístupnosť údajov bez potreby preukázania právneho dôvodu. Zverejnenie informácií má

výlučne deklaratórnu funkciu. Zákon vymedzuje rozsah údajov, z ktorých sa budú skladať predmetné zoznamy veriteľov. V záujme transparentnosti a lepšej informovanosti spotrebiteľa sa v zozname veriteľov pri každom veriteľovi uvedie aj odkaz na rozhodnutia o uložení sankcie veriteľovi vo veciach ochrany spotrebiteľa zverejnené na webovej stránke Národnej banky Slovenska v súlade so zákonom č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 20 (Náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere)

Ustanovenie § 20 je transpozíciou čl. 20 a čl. 21 smernice (EÚ) 2023/2225.

Odsek 1 predmetného ustanovenia návrhu zákona upravuje požiadavku písomnej formy zmluvy, na základe ktorej sa uzatvára spotrebiteľský úver, ktorá vyplýva z nutnosti nastolenia právnej istoty v zmluvných vzťahoch a z nutnosti zabezpečenia dôkazov pre prípadné budúce spory. Každá zmluvná strana dostane aspoň jedno vyhotovenie tejto zmluvy o spotrebiteľskom úvere v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré si spotrebiteľ zvolí.

Zásadný význam pri ochrane spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch má dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Medzi podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere patria napríklad:

- Druh spotrebiteľského úveru (napr. lízing, povolené prečerpanie, prekročenie).
- Identifikácia zmluvných strán.
- Identifikácia osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom (v prípade, že vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby (napr. pri splátkovom predaji alebo lízingu) musí byť spotrebiteľovi zo zmluvy jasné, kto je vlastníkom tovaru alebo služby a za akých podmienok spotrebiteľ môže nadobudnúť vlastnícke práva k tomuto tovaru alebo službe).
- Celková výška a mena, v ktorej je poskytnutý spotrebiteľský úver, a podmienky upravujúce jeho čerpanie (v zmluve o spotrebiteľskom úvere bude zrozumiteľne uvedené, aká je celková výška a mena poskytnutého spotrebiteľského úveru, prípadne strop, do ktorého spotrebiteľ môže opakovane čerpať finančné prostriedky. Zároveň je potrebné informovať ho aj o podmienkach upravujúcich čerpanie úveru a rôznych obmedzeniach - napríklad denný limit alebo limit pri použití odlišných platobných prostriedkov).
- Ročná úroková sadzba a podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu (cieľom ustanovenia je podrobne spotrebiteľa informovať o úrokových sadzbách z príslušného spotrebiteľského úveru. Z dôvodu rýchleho porovnania je potrebné uvádzať úrokovú sadzbu per annum. V prípade spotrebiteľského úveru s variabilnou úrokovou sadzbou musí byť spotrebiteľ zo zmluvy zrozumiteľne informovaný o počiatočnej variabilnej úrokovej sadzbe, ako aj o podmienkach, lehotách a postupe zmeny tejto úrokovej sadzby. V prípade, ak je variabilná úroková sadzba naviazaná na nejaký index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, musí byť

spotrebiteľovi zrejme, o akú ide. Zároveň musia byť jasné aj okolnosti, za akých sa variabilná úroková sadzba spotrebiteľského úveru zmení).

- RPMN a celková suma, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (veriteľ musí spotrebiteľa zreteľne informovať o výške RPMN a o celkovej sume úveru, a hodnoty týchto údajov musia byť vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy).
- Výška, počet a termíny (frekvencia) splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti (splácať istinu, úroky a iné poplatky) vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere).
- Upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru (vzhľadom na komplikovanosť formulácií v zmluvách týkajúcich sa následkov nedodržania zmluvných podmienok, resp. nesplácania budú v zmluvách o spotrebiteľských úveroch zrozumiteľne uvedené aj upozornenia týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru. Napríklad nesplácanie úveru riadne a včas môže mať pre spotrebiteľa negatívne finančné následky (napr. sankčné úroky, príp. poplatky za omeškanie a iné poplatky), iné následky (postúpenie pohľadávky, možnosť exekúcie, dražby, okamžité splatenie úveru, zaradenie do zoznamu neplatičov, zhoršenie prístupu k ďalším úverom a pod.) a vymedzenie podmienok, za ktorých môžu tieto následky nastať (napr. omeškanie v dvoch splátkach a pod.).
- Veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie (spotrebiteľ musí byť v zmluve o spotrebiteľskom úvere informovaný aj o povinnosti zabezpečiť ručenie, resp. uzatvoriť poistenie, ak je podmienkou poskytnutia spotrebiteľského úveru).
- Informácia o existencii alebo neexistencii práva na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, ak taká existuje, a ďalšie podmienky jeho vykonania (zmluva obsahuje napr. aj informáciu o trvanlivom médiu, ktoré sa má použiť na informovanie veriteľa v prípade odstúpenia od zmluvy).
- Vymedzenie spôsobu komunikácie medzi spotrebiteľom a veriteľom (t. j. určenie trvanlivého média) pri poskytovaní informácií o pripomenutí, úpravách zmluvy o úvere, o zmene úrokovej sadzby a pod.
- Právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takomto splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti (spotrebiteľ bude v zmluve informovaný nielen o tom, že je oprávnený na zníženie celkových nákladov na spotrebiteľský úver pri jeho predčasnom splatení, ale aj o spôsobe určenia poplatku za predčasné splatenie spotrebiteľského úveru, resp. či veriteľ bude tento poplatok požadovať).
- Informácia o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (v súvislosti s možnosťou mimosúdneho riešenia sporov bude v zmluve informácia, či spory zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere je možné riešiť mimosúdnou cestou).
- Názov a adresa príslušného kontrolného orgánu (cieľom ustanovenia je informovať spotrebiteľa, kto vykonáva kontrolu v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľských úverov. Tým bude zabezpečené, že spotrebiteľia budú informovaní, kam sa obrátiť v prípade podozrenia ohľadom porušenia zákona).
- Adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť (najmä pri účelovom úvere na nákup tovaru alebo služby, pri ktorom predávajúci a veriteľ

uzatvorili zmluvu o výlučnom poskytovaní spotrebiteľského úveru a na základe tejto zmluvy spotrebiteľ získal spotrebiteľský úver, musí byť spotrebiteľovi zo zmluvy zrejmé, na akej adrese predávajúceho môže uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť),

- Kontaktné údaje prevádzkovateľa dlhových poradenských služieb (najmä s ohľadom na adresu trvalého pobytu spotrebiteľa s prihliadnutím napr. na kraj, prípadne okres, kde sa trvalý pobyt spotrebiteľa nachádza, a to najmä obchodné meno, adresa elektronickej pošty a telefónne číslo tohto prevádzkovateľa), a odporúčanie pre spotrebiteľa, aby sa na takéhoto prevádzkovateľa obrátil pri problémoch so splácaním.

Zmluvné informácie sa musia v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať jasným a stručným spôsobom a musia byť jasne čitateľné a prispôsobené technickým možnostiam použitého trvanlivého média, na ktorom sú tieto informácie uvedené. Navyše ak zmluva o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú obsahuje dohodu o amortizácii istiny, je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytnúť spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, v ktorej sa uvádzajú splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru a prípadne i dodatočné náklady.

Návrh zákona ďalej udeľuje právomoc pre veriteľov s udeleným povolením bez obmedzenia rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov a v rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov podľa § 28 zisťovať, preverovať a kontrolovať identifikáciu spotrebiteľa a jeho zástupcu na účely uzatvárania a spravovania zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo uzatvárania iných dohôd so spotrebiteľom, ako aj na účely aktualizácie už uchovávaných údajov o spotrebiteľovi. Tento veriteľ je oprávnený získavať údaje o mene a priezvisku spotrebiteľa, dátume narodenia, rodnom čísle a adrese trvalého pobytu spotrebiteľa z údajov zapísaných v registri fyzických osôb a z údajov uchovávaných v evidencii občianskych preukazov, a to prostredníctvom registra, do ktorého poskytuje údaje o spotrebiteľských úveroch. Banky, pobočky zahraničných bánk a zahraničné banky postupujú na obdobné účely v súlade so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 21 (Informácie o úprave podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere a o zmene úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru)

Ustanovenie § 21 je transpozíciou čl. 22 a čl. 23 smernice (EÚ) 2023/2225.

Predmetné ustanovenie upravuje v odseku 1 informácie o úprave podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo strany veriteľa. S cieľom zabezpečiť čo najvyššiu mieru ochrany spotrebiteľa je veriteľ povinný v listinnej podobe alebo na inom trvalom médiu, uvedenom v zmluve o spotrebiteľskom úvere, pred zmenou podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečiť, aby mal spotrebiteľ v náležitom čase, teda ešte pred samotnou zmenou a pred akýmkoľvek úpravami podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere, jasný a komplexný zoznam akýchkoľvek takýchto zmien, časový rámec na ich vykonanie a potrebné podrobné údaje, ako aj meno a adresu vnútroštátneho orgánu, ktorému môže spotrebiteľ podať sťažnosť. Na druhej strane, pri uzatváraní dodatku na podnet spotrebiteľa sú už samotným textom dodatku

veriteľom splnené všetky informačné požiadavky okrem tých, ktoré sa týkajú podávania sťažností a preto nie je potrebné tieto informácie duplikovať ďalším oznámením.

Odseky 2 až 4 ďalej upravujú povinnosť veriteľa informovať spotrebiteľa v priebehu zmluvného vzťahu o zmenách pohyblivej úrokovej sadzby a o zmenách splátok spôsobených zmenou úrokovej sadzby v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu uvedenom v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Táto informácia musí byť poskytnutá v dostatočnom predstihu, návrh zákona ustanovuje 15 dňovú lehotu pred nadobudnutím účinnosti tejto zmeny. Informácia zahŕňa výšku splátok, ktoré sa majú zaplatiť po tom, ako nadobudne účinnosť nová úroková sadzba spotrebiteľského úveru, a ak sa počet alebo frekvencia splátok zmení, podrobnosti o ich počte a frekvencii. Túto povinnosť veriteľ nemá v prípade, ak sa zmluvné strany dohodnú, že táto informácia bude spotrebiteľovi poskytovaná prostredníctvom výpisu z účtu a v prípade, keď zmenu ročnej úrokovej sadzby úveru spôsobuje zmena referenčnej sadzby, ktorej výška je dostupná verejnosti. Informáciu o novej referenčnej sadzbe je povinný veriteľ včas sprístupniť vo svojich prevádzkových priestoroch, a aj na svojej webovej stránke a cez mobilnú aplikáciu, ak ich veriteľ má zriadené. Ak veriteľ nedodržiaval zákonom stanovenú povinnosť informovať o zmene úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, nemá nárok vyžadovať od spotrebiteľa predčasné splatenie spotrebiteľského úveru.

K § 22 (Právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere)

Ustanovenie § 22 je transpozíciou čl. 26 smernice (EÚ) 2023/2225.

Odsek 1 návrhu zákona upravuje v súlade s niektorými ďalšími európskymi predpismi, ktoré riešia ochranu spotrebiteľa, možnosť spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere do štrnástich kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo odo dňa, keď sú spotrebiteľovi doručené zmluvné podmienky a informácie podľa § 20 ods. 1 až 7, ak tento deň nasleduje po dni uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez sankcií a bez povinnosti zdôvodnenia svojho rozhodnutia. Avšak na zabezpečenie právnej istoty lehota na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere v každom prípade uplynie 12 mesiacov a 14 dní po uzavretí zmluvy o úvere, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje alebo spotrebiteľ nedostal zmluvné podmienky a informácie podľa § 20 ods. 1 až 7 v súlade s touto smernicou (EÚ) 2023/2225. Lehota na odstúpenie od zmluvy by nemala uplynúť, ak spotrebiteľ nebol informovaný o svojom práve na odstúpenie od zmluvy. Neposkytnutie ustanovených zmluvných informácií teda znamená také závažné porušenie povinnosti zo strany veriteľa, že zakladá právo pre spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy v predĺženej lehote.

Ide o významný inštitút ochrany spotrebiteľa predovšetkým tým, že na jeho uplatnenie nie je potrebné splnenie ďalších podmienok. Štrnásťdňová lehota má spotrebiteľovi umožniť plne si uvedomiť svoje práva a povinnosti plynúce zo zmluvy a poskytnúť dostatok času na porozumenie, zváženie a overenie všetkých informácií.

Pokiaľ spotrebiteľ uplatní toto svoje právo, má povinnosť tak urobiť najneskôr posledný deň lehoty, a to spôsobom a postupom stanoveným v návrhu zákona. Informácie o podmienkach na výkon tohto práva sú podľa § 20 ods. 2 písm. q) podstatnou náležitosťou zmluvy o

spotrebiteľskom úvere. Veriteľ má po odstúpení od zmluvy nárok na istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi. Veriteľ nemá v prípade odstúpenia od zmluvy právo na žiadnu inú kompenzáciu od spotrebiteľa okrem kompenzácie nenávratných poplatkov, ktoré veriteľ zaplatil orgánu verejnej správy v súvislosti s týmto spotrebiteľským úverom. Takýmito poplatkami sú napríklad poplatky za overenie podpisov na zmluvách.

Veriteľ má nárok na splatenie istiny a úroku, ktorý sa vypočíta na základe dohodnutej úrokovej sadzby, a to aj vtedy, keď práve výška úrokovej sadzby je dôvodom na odstúpenie, napr. keď spotrebiteľ zistil, že uzavrel zmluvu, ktorá stanovuje vyššiu úrokovú sadzbu, ako je obvyklá na trhu.

V prípade, že je na zmluve o spotrebiteľskom úvere závislý ďalší záväzok, napr. vo forme doplnkovej služby (poistenie) zánikom zmluvy o spotrebiteľskom úvere zanikajú aj ďalšie súvisiace záväzky. V prípade uzatvorenia zmluvy o viazanom spotrebiteľskom úvere na nákup tovaru s pravidlami pre vrátenie peňazí v plnej výške počas časového obdobia presahujúceho štrnásť kalendárnych dní, právo na odstúpenie od zmluvy sa predĺži tak, aby zodpovedalo trvaniu pravidiel pre vrátenie tohto tovaru.

K § 23 (Predčasné splatenie spotrebiteľského úveru)

Ustanovenie § 23 je transpozíciou čl. 29 smernice (EÚ) 2023/2225.

Odsek 1 upravuje, že sa spotrebiteľovi priznáva právo vyrovnáť svoje záväzky kedykoľvek pred dátumom splatnosti. V takomto prípade má právo na pomerné zníženie celkových nákladov úveru. Podľa výkladu Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-383/18 Lexitor právo spotrebiteľa na zníženie celkových nákladov spojených s úverom pre spotrebiteľa v prípade predčasného splatenia úveru zahŕňa všetky náklady účtované spotrebiteľovi. Zníženie celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom by malo byť úmerné zostávajúcemu trvaniu zmluvy o úvere a malo by zahŕňať aj náklady, ktoré nezávisia od trvania tejto zmluvy o úvere, vrátane nákladov, ktoré sú v čase poskytnutia úveru úplne vyčerpané. Dane a poplatky, ktoré uplatňuje tretia osoba a ktoré sú priamo zaplatené tretej strane a ktoré nezávisia od dĺžky trvania zmluvy o úvere, by sa však nemali brať do úvahy pri výpočte zníženia, keďže tieto náklady neukladá veriteľ, a preto ich veriteľ nemôže jednostranne meniť. Pri výpočte zníženia by sa však mali zohľadniť poplatky, ktoré veriteľ účtuje v prospech tretej strany. V prípade predčasného splatenia úveru by veriteľ mal mať právo na spravodlivú a objektívne odôvodnenú náhradu nákladov priamo spojených s predčasným splatením úveru, pričom sa zohľadňujú aj prípadné úspory, ktoré tým veriteľ dosiahol. Keďže smernica (EÚ) 2023/2225 ani návrh zákona neprikazuje žiadnu osobitnú metódu výpočtu zníženia celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom, táto je určená dohodou zmluvných strán. Veriteľ je povinný ju ako zmluvnú podmienku uviesť v zmluvnej dokumentácii. Takáto zmluvná podmienka podlieha prieskumu neprijateľnosti podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Na účely určenia spôsobu výpočtu náhrady je však dôležité dodržať niekoľko zásad. Výpočet náhrady splatnej veriteľovi by mal byť transparentný a pre spotrebiteľov zrozumiteľný už v

predzmluvnej fáze a v každom prípade počas plnenia zmluvy o úvere. Okrem toho by mal byť spôsob výpočtu pre veriteľov jednoducho uplatniteľný a mal by uľahčiť kontrolu nad náhradou príslušnými orgánmi v rámci dohľadu. Z tohto dôvodu, ako aj so zreteľom na skutočnosť, že spotrebiteľský úver vzhľadom na svoju dĺžku trvania a objem nie je financovaný mechanizmami dlhodobého financovania, by sa mala maximálna výška náhrady stanoviť paušálne. Tento prístup odzrkadľuje osobitnú povahu spotrebiteľských úverov a nemal by mať vplyv na prístup k iným produktom, ktoré sa financujú prostredníctvom mechanizmov dlhodobého financovania, ako napríklad úvery na bývanie s pevnou úrokovou sadzbou.

Odsek 3 upravuje výšku tejto kompenzácie, ktorá nemôže presiahnuť 1 % výšky predčasne splateného spotrebiteľského úveru, ak obdobie medzi predčasným splatením spotrebiteľského úveru a dohodnutým ukončením zmluvy o spotrebiteľskom úvere presahuje jeden rok. Ak toto obdobie nepresahuje jeden rok, výška takejto náhrady nemôže presiahnuť 0,5 % výšky predčasne splateného spotrebiteľského úveru.

Predmetné ustanovenie tiež obsahuje výpočet výnimiek v súlade s transponovanou smernicou (EÚ) 2023/2225, kedy nie je možné požadovať kompenzáciu zo strany veriteľa pri predčasnom splatení. Taktiež je spotrebiteľ oprávnený požiadať veriteľa o vydanie potvrdenia na účely posúdenia následkov čiastočného splatenia alebo úplného splatenia spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti a je oprávnený požiadať veriteľa aj o vydanie potvrdenia preukazujúceho skutočnosť, že spotrebiteľský úver bol splatený.

K § 24 (Výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov)

Ustanovenie § 24 je transpozíciou čl. 30 smernice (EÚ) 2023/2225.

Cieľom právnej úpravy je vytvorenie fungujúceho vnútorného trhu a zabezpečenie vysokého stupňa ochrany spotrebiteľov v celej EÚ, čo si vyžaduje zabezpečiť porovnateľnosť informácií týkajúcich sa RPMN v rámci EÚ.

RPMN je možné považovať za jeden z najpodstatnejších inštitútov slúžiacich na orientáciu na trhu spotrebiteľských úverov. RPMN vyjadruje hodnotu všetkých záväzkov - čerpanie, platby a poplatky – súčasne alebo budúce a dohodnuté medzi veriteľom a spotrebiteľom a počíta sa podľa matematického vzorca uvedeného v prílohe č. 3 (ak je to potrebné, môžu sa použiť aj dodatočné predpoklady pri výpočte RPMN). Okrem základnej položky, ktorou je úroková sadzba úveru, sa do RPMN započítavajú napr. náklady na vedenie platobného účtu zaznamenávajúceho platobné operácie a čerpania. Tieto náklady týkajúce sa platobného účtu sa zahrnú do celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom, pokiaľ otvorenie platobného účtu nie je dobrovoľné alebo náklady na účet neboli zrozumiteľne a samostatne uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere alebo v akejkoľvek inej zmluve uzavretej so spotrebiteľom.

Predmetné ustanovenie jednoznačne vymedzuje, aké náklady možno a aké nemožno použiť na účely výpočtu RPMN. Pri výpočte sa predpokladá, že zmluva o spotrebiteľskom úvere zostane platná dohodnutý čas a že veriteľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách ustanovených v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Odsek 4 upravuje, že ak zmluva o spotrebiteľskom úvere umožňuje zmeny úrokovej sadzby úveru a zmenu poplatkov zahrnutých v RPMN, ktoré sa ale nedajú určiť v čase výpočtu RPMN, vychádza sa pri výpočte RPMN z predpokladu, že úroková sadzba spotrebiteľského úveru a ostatné poplatky zostanú nemenné a budú platiť až do konca platnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

K § 25 [Všeobecné ustanovenia o povolení]

Ustanovenie § 25 je transpozíciou čl. 37 smernice (EÚ) 2023/2225.

Odsek 1 upravuje, že veriteľ je oprávnený ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery len na základe povolenia. Povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov udeľuje Národná banka Slovenska bez obmedzenia rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov, v obmedzenom rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov alebo v rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov. Povolenie v obmedzenom rozsahu je limitované objemom ročne poskytnutých spotrebiteľských úverov. Povolenie v rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov je pre veriteľov, ktorí ponúkajú a poskytujú spotrebiteľské úvery v rámci svojej doplnkovej činnosti, a to bezúročne a bez akýchkoľvek iných poplatkov okrem poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti s omeškaním platby. O povolení rozhoduje Národná banka Slovenska do 90 dní (podmienkou je úplná žiadosť) na základe písomnej žiadosti po splnení zákonom predpísaných náležitostí. Žiadosť podáva žiadateľ Národnej banke Slovenska písomne spolu so zákonom stanovenými prílohami, ktoré sú súčasťou žiadosti. Žiadateľom je tiež veriteľ z iného členského štátu po schválení projektu cezhraničnej zmeny právnej formy na právnu formu akciovej spoločnosti, právnu formu jednoduchkej spoločnosti na akcie, právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným alebo právnu formu európskej spoločnosti.

Požiadavka na osobitné povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov sa nevzťahuje na banky, pobočky zahraničných bánk a zahraničné banky, ktoré vykonávajú uvedenú činnosť na základe bankového povolenia, a platobné inštitúcie a inštitúcie elektronických peňazí pri poskytovaní platobnej služby podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Povolenie nemusí mať ani veriteľ z iného členského štátu poskytujúci spotrebiteľské úvery na základe práva na slobodné poskytovanie služieb a dodávateľ tovaru alebo poskytovateľ služieb, ktorý je mikropodnik, malý a stredný podnik a ktorý ponúka a poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej doplnkovej činnosti vo forme odloženej platby pri predaji tovaru alebo poskytnutí služieb, ak sa takýto spotrebiteľský úver poskytuje bezúročne a bez akýchkoľvek iných poplatkov, s výnimkou poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti s omeškaním platby. Súčasne sa na banky, pobočky zahraničných bánk a zahraničné banky, ako aj platobné inštitúcie a inštitúcie elektronických peňazí pri poskytovaní platobnej služby podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov nevzťahujú zákonom vymedzené ustanovenia, a to s ohľadom na už udelené povolenie (§ 1 ods. 8 návrhu zákona).

Odsek 4 ďalej upravuje, čo sa rozumie finančnou inštitúciou na účely návrhu zákona. Tento pojem sa zavádza primárne v súvislosti s posudzovaním dôveryhodnosti a vhodnosti osôb, ako aj prevodu a prechodu pohľadávky z finančnej inštitúcie, ktorá je oprávnená poskytovať

spotrebiteľské úvery, na finančnú inštitúciu oprávnenú poskytovať spotrebiteľské úvery s predchádzajúcim súhlasom Národnej banky Slovenska.

Národná banka Slovenska ako orgán dohľadu je oprávnená v rozhodnutí, ktorým sa udeľuje povolenie na základe správnej úvahy určiť podmienky, ktoré musí veriteľ spĺňať pred začatím poskytovania spotrebiteľských úverov, alebo ktoré musí dodržiavať pri výkone poskytovania spotrebiteľských úverov. Veriteľ je povinný dodržiavať zákonom stanovené podmienky počas celej doby platnosti povolenia, z tohto dôvodu je ako subjekt podliehajúci dohľadu povinný informovať Národnú banku Slovenska o zmenách a skutočnostiach, ktoré boli podkladom na udelenie povolenia a mohli by mať vplyv na udelené povolenie.

Povolenie sa udeľuje na dobu neurčitú, ale je možné, na základe žiadosti žiadateľa o udelenie povolenia, udeliť mu povolenie na ním stanovené obdobie, t. j. na určitý čas. Každé povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov je viazané na osobu veriteľa a je vylúčený prechod a prevod predmetného povolenia na iný subjekt.

Výkon poskytovania spotrebiteľských úverov je posudzovaný ako podnikanie podľa osobitných predpisov a súčasne sa vyžaduje zápis tohto podnikania do Obchodného registra, a to do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o udelení povolenia na poskytovanie spotrebiteľských úverov.

K § 26

Návrh zákona stanovuje konkrétne požiadavky na veriteľa, ktorý podáva žiadosť o povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov v neobmedzenom rozsahu.

Odsek 1 upravuje požadovanú právnu formu žiadateľa o povolenie na neobmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov. Žiadateľom môže byť iba právnická osoba, ktorá je spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie, európska spoločnosť, alebo si žiadateľ za týmto účelom založí predmetné spoločnosti a zapíše sa do Obchodného registra až na základe povolenia vydaného Národnou bankou Slovenska. Žiadateľ, ktorý je veriteľom z iného členského štátu po schválení projektu cezhraničnej zmeny právnej formy musí mať tiež právnu formu akciovej spoločnosti, právnu formu jednoduchej spoločnosti na akcie, spoločnosti s ručením obmedzeným alebo právnu formu európskej spoločnosti. Na druhej strane je veriteľ z iného členského štátu na území Slovenskej republiky oprávnený poskytovať spotrebiteľské úvery aj na základe práva na slobodné poskytovanie služieb, ak si splní oznamovaciu povinnosť voči Národnej banke Slovenska pred prvým poskytovaním spotrebiteľských úverov (§ 35 návrhu zákona).

Odsek 2 ukladá žiadateľovi o povolenie na neobmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov povinnosť splniť zákonom stanovené požiadavky. Žiadateľ preukazuje splnenie zákonných požiadaviek (podmienok) zodpovedajúcimi prílohami; k požiadavke právnej formy predkladá výpis z úradnej evidencie alebo registra, použiteľný na právne účely, ktorý nie je starší ako tri mesiace. Ak je však žiadateľ zapísaný do obchodného registra, v záujme zníženia administratívnej náročnosti sa výpis z tohto registra nepredkladá a namiesto toho sa uvedie len

označenie registra, do ktorého je žiadateľ zapísaný, spolu s číslom a značkou zápisu žiadateľa do registra. Ak ide ešte o nezapísanú spoločnosť, predkladá zakladateľskú listinu, zakladateľskú zmluvu alebo spoločenskú zmluvu. Žiadateľ preukazuje zriadenie dozornej rady a je povinný splatiť peňažný vklad do základného imania vo výške najmenej 500 000 eur. Žiadateľ je povinný predložiť doklad o pôvode peňažných vkladov vložených do základného imania a peňažných prostriedkov určených na podnikanie. Za účelom zabezpečenia odbornosti pri poskytovaní spotrebiteľských úverov sa kladú požiadavky na odbornú spôsobilosť, bezúhonnosť a dôveryhodnosť pre fyzické osoby žiadateľa, ktoré sú štatutárnym orgánom, prokuristom, členom dozornej rady, vedúcim útvaru vnútornej kontroly alebo vedúcim zamestnancom zodpovedným za výkon vnútornej kontroly, vedúcim organizačnej zložky žiadateľa a pre fyzické osoby, ktoré zabezpečujú plnenie úloh pri ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a prostredníctvom ktorých sa zabezpečuje priebežný styk s Finančnou spravodajskou jednotkou. Žiadateľ preukazuje aj bezúhonnosť a dôveryhodnosť fyzickej osoby, ktorá je konečným užívateľom výhod, vhodnosť žiadateľa a vhodnosť a dôveryhodnosť osôb s kvalifikovanou účasťou na žiadateľovi. Odbornú spôsobilosť jednotlivé osoby preukážu stručným odborným životopisom, osvedčenými kópiami dokladov o dosiahnutom vzdelaní a osvedčenými kópiami dokladov alebo originálom o odbornej praxi. Na základe vymedzenia jednotlivých definícií predkladá žiadateľ k žiadosti údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov a ak ide o cudzinca, predkladá sa doklad o bezúhonnosti obdobný výpisu z registra trestov vydaný príslušným orgánom štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, alebo príslušným orgánom štátu jeho trvalého pobytu, alebo štátu, v ktorom sa obvykle zdržiava, a to doklad nie starší ako tri mesiace, spolu s jeho úradne overeným prekladom do slovenského jazyka. Obdobným spôsobom sa preukazuje splnenie podmienky bezúhonnosti žiadateľa alebo osôb s kvalifikovanou účasťou na žiadateľovi, ktoré sú právnickou osobou. Žiadateľ ďalej preukazuje vytvorenie systému na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a systému na poskytovanie spotrebiteľských úverov, ktoré spočívajú v predložení opisu systému posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, t. j. predovšetkým vynaloženie odbornej starostlivosti a vytvorenie systému hodnotiacich kritérií pre individuálne posúdenie platobnej schopnosti spotrebiteľa a opisu systému poskytovania spotrebiteľských úverov, ktorým sa rozumie výber krokov, ktoré uskutočňuje veriteľ pri poskytovaní spotrebiteľských úverov.

Za účelom preukázania prehľadnosti skupiny s úzkymi väzbami a skutočností, že právny poriadok, spôsob jeho uplatnenia a jeho vymáhateľnosť v štáte, na ktorého území má skupina úzke väzby, neprekáža výkonu dohľadu nad veriteľom, predkladá žiadateľ grafické znázornenie a opis organizačnej štruktúry žiadateľa, ako aj grafické znázornenie a opis štruktúry s úzkymi väzbami, a vyhlásenie žiadateľa, že právne predpisy upravujúce problematiku úzkych väzieb v štáte, na ktorého území má skupina úzke väzby, nebránia výkonu dohľadu, ak je akcionárom alebo spoločníkom cudzinec alebo právnická osoba so sídlom v zahraničí. Žiadateľ predkladá aj obchodný plán svojej činnosti obsahujúci najmä predbežný rozpočet na prvé tri účtovné obdobia a preukázanie schopnosti riadne poskytovať spotrebiteľské úvery.

Žiadateľ musí preukázať existenciu sídla alebo organizačnej zložky na území Slovenskej republiky. Súčasne predkladá návrh reklamačného poriadku a návrh vnútorných predpisov

upravujúcich formu, spôsob prijatia, spôsob vybavenia a evidenciu reklamácie, opis zamýšľaného využívania samostatných finančných agentov a viazaných finančných agentov na finančné sprostredkovanie pri poskytovaní spotrebiteľských úverov, ak ich žiadateľ plánuje využívať, program vlastnej činnosti povinnej osoby podľa zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na zdokladovanie zavedenia primeraných vnútorných postupov proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a grafické znázornenie a opis úzkych väzieb na politicky exponovanú osobu alebo sankcionovanú osobu, ktorá sa nachádza v skupine s úzkymi väzbami žiadateľa. Žiadateľ je povinný preukázať aj prehľadnosť vlastníckej štruktúry žiadateľa, a to prostredníctvom predloženia grafického znázornenia a opisu vlastníckej štruktúry žiadateľa.

Veriteľ s povolením na neobmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov je povinný zachovať výšku základného imania po celú dobu výkonu poskytovania spotrebiteľských úverov.

Ďalšie odseky priamo súvisia s prílohami, ktoré musí veriteľ/žiadateľ o povolenie zdokladovať. Veriteľ s licenciou na neobmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov je povinný v rámci svojej organizačnej štruktúry vytvoriť samostatný nezávislý útvar zodpovedný za výkon vnútornej kontroly alebo určiť vedúceho zamestnanca zodpovedného za výkon vnútornej kontroly. Ďalej je povinný upraviť vnútornými predpismi systém vnútornej kontroly a vykonávanie kontrolných činností vrátane postupov na realizáciu opatrení na nápravu a určiť osoby, ktoré tieto činnosti budú vykonávať. Návrh zákona obsahuje aj definície odbornej spôsobilosti, bezúhonnosti, dôveryhodnosti, vhodnosti právnickej osoby, skupiny s úzkymi väzbami, definíciu kontroly a čo musí obsahovať opis systému poskytovania spotrebiteľských úverov. Ak sa v prípade právoplatného rozhodnutia súdu, s ohľadom na zákonom vymedzené trestné činy vylučujúce bezúhonnosť, preukázalo, že ide o osobu, ktorá je zapísaná do zoznamu veriteľov, alebo o osobu oprávnenú konať za veriteľa, súd také rozhodnutie oznámi Národnej banke Slovenska.

K § 27

Ustanovenie § 27 upravuje podmienky a prílohy žiadosti veriteľa, resp. žiadateľa, ktorý žiada o udelenie povolenia na obmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov. Podmienky pre dané povolenie sa líšia od povolenia na neobmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov v zákonom uloženej výške základného imania a v požiadavkách a im zodpovedajúcich prílohách. Osobitne je vymedzená úprava pre právnickú a osobitne pre fyzickú osobu žiadateľa. Preukázanie podmienok na udelenie povolenia na obmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov je v porovnaní s povolením na poskytovanie spotrebiteľských úverov v neobmedzenom rozsahu zjednodušené.

V prípade povolenia na obmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov veriteľ nesmie prekročiť počas 12 kalendárnych mesiacov od začiatku poskytovania spotrebiteľských úverov hranicu objemu poskytnutých spotrebiteľských úverov, a to sústavne. V praxi to znamená, že takýto veriteľ by mal každý mesiac prehodnocovať sústavnosť dodržiavania tohto ustanovenia.

Horná hranica je stanovená na 30 000 eur. Napríklad, ak začne veriteľ na základe udeleného povolenia poskytovať spotrebiteľské úvery 15. júla 2025, začiatok sa v zmysle zákona bude určovať od 1. augusta 2025, pričom si musí na mesačnej báze odsledovať posledných 12 mesiacov, či prekračuje alebo nie zákonnú hranicu. Ak veriteľ túto hranicu prekročí, má možnosť podať žiadosť o povolenie na neobmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov do 60 dní, alebo ukončiť svoju činnosť. Po prekročení mu zo zákona zaniká povolenie, a teda nemôže vykonávať činnosť podľa tohto návrhu zákona a uzatvárať nové spotrebiteľské zmluvy.

K § 28

Ustanovenie § 28 upravuje podmienky a prílohy žiadosti veriteľa, resp. žiadateľa, ktorý žiada o udelenie povolenia v rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov. Tento veriteľ ponúka a poskytuje spotrebiteľské úvery v rámci svojej doplnkovej činnosti, bezúročne a bez akýchkoľvek iných poplatkov okrem poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti s omeškaním platby. Odsek 2 upravuje požadovanú právnu formu žiadateľa o povolenie v rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov. Žiadateľom môže byť iba právnická osoba, ktorá je spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie, európska spoločnosť, alebo si žiadateľ za týmto účelom založí predmetnú spoločnosť a zapíše sa do Obchodného registra až na základe povolenia vydaného Národnou bankou Slovenska. Žiadateľ, ktorý je veriteľom z iného členského štátu po schválení projektu cezhraničnej zmeny právnej formy musí mať tiež právnu formu akciovej spoločnosti, právnu formu jednoduchej spoločnosti na akcie, spoločnosti s ručením obmedzeným alebo právnu formu európskej spoločnosti. Na druhej strane je veriteľ z iného členského štátu na území Slovenskej republiky oprávnený poskytovať spotrebiteľské úvery aj na základe práva na slobodné poskytovanie služieb, ak si splní oznamovaciu povinnosť voči Národnej banke Slovenska pred prvým poskytovaním spotrebiteľských úverov (§ 35 návrhu zákona).

Odsek 3 upravuje podmienky, ktoré musí veriteľ (resp. žiadateľ) spĺňať. Uvedené podmienky zahŕňajú zriadenie dozornej rady, odbornú spôsobilosť, bezúhonnosť a dôveryhodnosť fyzickej osoby, ktorá je zodpovedná za poskytovanie spotrebiteľských úverov, vedúceho útvaru vnútornej kontroly alebo vedúceho zamestnanca zodpovedného za výkon vnútornej kontroly, vedúceho organizačnej zložky žiadateľa a fyzickej osoby, ktorá zabezpečuje plnenie úloh pri ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a prostredníctvom ktorej sa zabezpečuje priebežný styk s Finančnou spravodajskou jednotkou, vytvorenie systému na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a systému na poskytovanie spotrebiteľských úverov, umiestnenie sídla alebo organizačnej zložky na území Slovenskej republiky, vytvorenie reklamačného poriadku a zavedenie primeraných vnútorných postupov proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu. Tieto stanovené podmienky sa pri žiadosti o povolenie dokladujú Národnej banke Slovenska prostredníctvom príloh, ktoré sú upravené v odseku 5. Veriteľ v rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov musí spĺňať aj ustanovenia ohľadom vnútornej kontroly, odbornej spôsobilosti osôb, bezúhonnosti a dôveryhodnosti osôb. Taktiež je tento veriteľ povinný dodržiavať a pravidelne prehodnocovať systém posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a systém poskytovania spotrebiteľských úverov.

K § 29 (Zánik a odobratie povolenia)

V ustanovení § 29 sú taxatívne vymedzené okolnosti, kedy povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov zanikne *ex offio* alebo je odobrané Národnou bankou Slovenska zo zákona alebo na základe správnej úvahy Národnej banky Slovenska.

Povolenie zaniká dňom splnutia, zlúčenia alebo rozdelenia spoločnosti, alebo zrušenia spoločnosti v zmysle Obchodného zákonníka, dňom právoplatnosti rozhodnutia o vyhlásení konkurzu alebo dňom právoplatnosti rozhodnutia o zastavení konkurzného konania alebo zrušení konkurzu na majetok veriteľa pre nedostatok majetku, dňom vrátenia povolenia Národnej banke Slovenska, dňom právoplatnosti rozhodnutia Národnej banky Slovenska o odobratí povolenia a ako následok nesplnenia povinnosti veriteľa podať návrh na zápis podnikateľskej činnosti podľa tohto zákona na základe rozhodnutia o udelení povolenia do obchodného registra, veriteľovi, ktorý má udelené povolenie poskytovať spotrebiteľské úvery v obmedzenom rozsahu prekročením objemu poskytnutých spotrebiteľských úverov a nepodaním žiadosti o neobmedzenú licenciu a v prípade, ak má veriteľ povolenie na obmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov, toto povolenie zanikne udelením povolenia na neobmedzené poskytovanie spotrebiteľských úverov.

Národná banka Slovenska má vo svojej kompetencii právo odobrať povolenie na základe jej správnej úvahy, ak pri podaní žiadosti o povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov uviedol veriteľ neúplné údaje. Uvedené zahŕňa aj údaje v prílohách, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou žiadosti o povolenie. Každému veriteľovi, ktorý nezačne vykonávať svoju činnosť v zákonom určenej lehote 12 mesiacov odo dňa právoplatnosti získaného povolenia, má Národná banka Slovenska možnosť odobrať povolenie. V prípade odobratia povolenia z dôvodu nevykonávania činnosti 12 mesiacov odo dňa udelenia povolenia sa preukazuje výkon činnosti na základe uzatvorených zmlúv medzi veriteľom a spotrebiteľom. Splnením požiadavky poskytovať spotrebiteľské úvery sa pre veriteľa rozumie aj výkon činností podľa zákona č. 106/2024 Z. z. o správcoch úverov a nákupcoch úverov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, t. j. spravovanie úverov a nakupovanie nesplácaných úverov. V prípade závažných zmien, ktoré by mali vplyv na udelenie povolenia, môže Národná banka Slovenska tiež odobrať povolenie. Príkladom je právoplatné rozhodnutie o spáchaní trestného činu, na základe ktorého veriteľ nespĺňa podmienku bezúhonnosti. Uvedená možnosť odobratia povolenia vyplýva z povinnosti veriteľa dodržiavať podmienky pre získanie povolenia, po celý čas výkonu činností podľa tohto zákona. Národná banka Slovenska môže veriteľovi odobrať povolenie aj keď opakovane alebo závažne porušuje povinnosti alebo marí výkon dohľadu ustanovený týmto zákonom alebo zákonom č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj iných zákonov.

Národná banka Slovenska ďalej odobrie veriteľovi povolenie, ak veriteľ získal povolenie na základe nepravdivých údajov alebo v dôsledku iného nedovoleného postupu veriteľa, ak sankcie uložené týmto návrhom zákona alebo zákonom č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov neviedli k náprave zistených nedostatkov u veriteľa, ako aj v prípade, že veriteľ poruší rozhodnutie súdu alebo orgánu dohľadu súvisiace s činnosťou veriteľa.

Zánik a odobratie povolenia zverejní Národná banka Slovenska vo Vestníku Národnej banky Slovenska a na svojom webovom sídle. Odobratie povolenia sa zapisuje do obchodného registra. Národná banka Slovenska zašle oznámenie o zániku povolenia alebo rozhodnutie o odobratí povolenia bezodkladne po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia s návrhom na zápis tejto skutočnosti súdu, ktorý vedie obchodný register.

K § 30 (Predchádzajúci súhlas Národnej banky Slovenska)

O každej zmene, ktorá súvisí s povolením a podmienkami pre výkon činností veriteľa je veriteľ povinný informovať Národnú banku Slovenska.

Z dôvodu zachovania informovanosti a zamedzeniu nežiaducich krokov na finančnom trhu sa zavádza predchádzajúci súhlas na vykonanie zmien a úkonov súvisiacich s organizáciou a činnosťou veriteľa. Odsek 1 sa vzťahuje na veriteľa podľa § 25 ods. 1 písm. a) a b). Konkrétne sa predchádzajúci súhlas týka zmien u veriteľa, ktorý je právnickou osobou, v určení osôb, ktoré vykonávajú funkciu štatutárneho orgánu, členov dozornej rady veriteľa, prokuristu, vedúceho organizačnej zložky, vedúceho útvaru vnútornej kontroly alebo vedúceho zamestnanca zodpovedného za výkon vnútornej kontroly a osoby, ktorá zabezpečuje plnenie úloh pri ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a prostredníctvom ktorej sa zabezpečuje priebežný styk s Finančnou spravodajskou jednotkou. Predchádzajúci súhlas Národnej banky Slovenska sa vyžaduje aj na vrátenie povolenia, na zrušenie veriteľa, ktorý je právnickou osobou, z iného dôvodu ako je odobratie povolenia, t. j. zrušenie a likvidácia spoločnosti, a na zvýšenie základného imania. Súčasne je osoba, ktorá sa rozhodne nadobudnúť alebo zvýšiť kvalifikovanú účasť u veriteľa povinná podať žiadosť o predchádzajúci súhlas pri nadobudnutí alebo zvýšení kvalifikovanej účasti.

Odsek 2 sa vzťahuje na veriteľa podľa § 25 ods. 1 písm. c). Predchádzajúci súhlas sa konkrétne týka zmien v určení osôb, ktoré vykonávajú funkciu osoby zodpovednej za poskytovanie spotrebiteľských úverov, vedúceho organizačnej zložky, vedúceho útvaru vnútornej kontroly alebo vedúceho zamestnanca zodpovedného za výkon vnútornej kontroly a osoby, ktorá zabezpečuje plnenie úloh pri ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a prostredníctvom ktorej sa zabezpečuje priebežný styk s Finančnou spravodajskou jednotkou. Predchádzajúci súhlas Národnej banky Slovenska sa vyžaduje aj na vrátenie povolenia a na zrušenie veriteľa z iného dôvodu ako je odobratie povolenia, t. j. zrušenie a likvidácia spoločnosti.

Žiadosť o predchádzajúci súhlas sa podáva písomne s overenými podpismi oprávnených osôb spolu so zákonnými prílohami Národnej banke Slovenska. Úkon, na ktorý bol udelený predchádzajúci súhlas sa musí vykonať najneskôr v lehote určenej Národnou bankou Slovenska, ktorá nesmie byť kratšia ako tri mesiace a dlhšia ako jeden rok od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o udelení predchádzajúceho súhlasu. Úkon, ktorý bol uskutočnený bez potrebného predchádzajúceho súhlasu, je relatívne neplatný, ako aj úkon vykonaný na základe predchádzajúceho súhlasu, ktorý bol získaný na základe nepravdivých údajov.

K § 31 (Evidencia a účtovníctvo)

Za účelom zabezpečenia prehľadnosti a výkonu dohľadu Národnej banky Slovenska sa ponecháva doterajšia právna úprava, a to povinná písomná evidencia zmlúv a zmluvných dokumentov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv, po dobu 5 piatich rokov po zániku zmlúv. Evidenciu má veriteľ uchovávať v listinnej alebo elektronickej podobe.

Veritelia okrem veriteľa podľa § 25 ods. 1 písm. c) majú povinnosť viesť osobitne evidenciu na účel preukázania pôvodu finančných prostriedkov. Veritelia sú povinní osobitne viesť aj účtovníctvo pre oblasť poskytovania spotrebiteľských úverov.

K § 32 (Osobitné podmienky pre veriteľov vykonávajúcich spravovanie úverov)

Cieľom ustanovenia § 32 je stanoviť dodatočné podmienky pre veriteľov, ktorí majú v úmysle vykonávať pre nákupcov úverov spravovanie úverov podľa zákona č. 106/2024 Z. z. o správcoch úverov a nákupcoch úverov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa odseku 1 musí veriteľ preukázať pripravenosť na výkon spravovania úverov aktualizáciou relevantných vnútorných predpisov a postupov. Veriteľ, ktorý ešte nemá udelené povolenie preukazuje splnenie zákonom stanovených podmienok upravených v odseku 1 v žiadosti o udelenie povolenia. Ak má veriteľ už s udeleným povolením úmysel vykonávať takéto spravovanie úverov, je povinný najmenej 30 dní pred jeho začatím túto skutočnosť oznámiť Národnej banke Slovenska a preukázať, že upravil svoje vnútorné predpisy a postupy v súlade s odsekom 1.

Navyše veriteľ, ktorý má v úmysle pri vykonávaní spravovania úverov (pre nákupcov úverov, nie vlastných) prijímať a držať finančné prostriedky od dlžníkov, musí okrem splnenia podmienok podľa odseku 1 mať v banke alebo v pobočke zahraničnej banky na tento účel zriadený samostatný platobný účet (odsek 3).

Odsek 4 ďalej ustanovuje povinnosť veriteľa tieto dodatočné podmienky dodržiavať počas celej doby výkonu spravovania.

Odsek 5 z právneho hľadiska zabezpečuje oddelenie finančných prostriedkov prijatých od dlžníkov pri spravovaní úverov pre tretie osoby. Prijatím týchto prostriedkov dochádza k zániku dlhu splnením (úplnému alebo čiastočnému), v zásade ide o finančné prostriedky nákupcu úverov, pre ktorého veriteľ vykonáva spravovanie.

K § 33 (Predkladanie údajov o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch a poskytnutých spotrebiteľských úveroch)

Návrh zákona ponecháva doterajšiu právnu úpravu v oblasti povinnosti pre veriteľa predkladať Ministerstvu financií Slovenskej republiky a Národnej banke Slovenska údaje o novoposkytnutých a poskytnutých spotrebiteľských úveroch.

Podľa odseku 2 informácie z údajov (okrem údajov získaných od veriteľa podľa § 25 ods. 1 písm. c)) o novoposkytnutých a poskytnutých spotrebiteľských úveroch zverejňuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky alebo ním určená osoba na svojom webovom sídle. Informácie zároveň sprístupňuje aj Národná banka Slovenska na svojom webovom sídle, a to cez odkaz na takto zverejnené údaje. Za správnosť údajov je zodpovedný veriteľ.

Odsek 4 upravuje splnomocňovacie ustanovenie, ktorým sa majú stanoviť podrobnosti o predkladaní novoposkytnutých a poskytnutých spotrebiteľských úveroch. Aktuálne ide o vyhlášku Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 289/2010 Z. z. o predkladaní údajov veriteľmi poskytujúcimi spotrebiteľské úvery v znení neskorších predpisov.

Odsek 5 ďalej upravuje právny základ spracúvania osobných údajov fyzických osôb, ktoré predkladajú údaje o novoposkytnutých a poskytnutých spotrebiteľských úveroch.

K § 34 [Všeobecné ustanovenia o dohľade]

Ustanovenie § 34 je transpozíciou čl. 37 ods. 1, čl. 41 ods. 1 a ods. 3, čl. 44 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

Výkon dohľadu nad dodržiavaním povinností podľa tohto návrhu zákona, právne záväzných aktov Európskej únie a všeobecných záväzných právnych predpisov týkajúcich sa poskytovania spotrebiteľských úverov, je oprávnená vykonávať Národná banka Slovenska. V súvislosti s výkonom dohľadových právomocí Národnej banky Slovenska je veriteľ povinný predkladať zrozumiteľné a prehľadné výkazy, hlásenia, správy a iné informácie a doklady. V prípade nezrovnalostí je Národná banka Slovenska oprávnená si vyžiadať potrebné údaje a podklady, ktoré je veriteľ povinný náležite objasniť.

K § 35 (Veriteľ z iného členského štátu)

Ustanovenie § 35 upravuje podmienky poskytovania spotrebiteľských úverov veriteľmi z iného členského štátu na území Slovenskej republiky na základe práva na slobodné poskytovanie služieb. Veriteľ z iného členského štátu nemusí mať udelené povolenie od Národnej banky Slovenska z dôvodu, že takýto subjekt má udelené oprávnenie, resp. povolenie na činnosť (je registrovaný) v inom členskom štáte EÚ a spĺňa právne predpisy daného členského štátu EÚ. Tento veriteľ musí ale spĺňať zákonom stanovené podmienky, najmä je povinný, aby oznámil svoj zámer poskytovať spotrebiteľské úvery na území Slovenskej republiky najmenej 30 dní vopred Národnej banke Slovenska.

Odsek 3 upravuje obsahové náležitosti oznámenia. V oznámení musí veriteľ z iného členského štátu uviesť svoje identifikačné údaje, označiť príslušný orgán dohľadu, ktorý nad ním vykonáva dohľad a oznámiť dátum začatia ponúkania a poskytovania spotrebiteľských úverov v Slovenskej republike. Veriteľ z iného členského štátu musí taktiež preukázať, že spĺňa podmienky poskytovania spotrebiteľských úverov v príslušnom členskom štáte EÚ a posudzovania úverovej bonity spotrebiteľov, a to napríklad poskytovanie údajov o spotrebiteľských úveroch aspoň do jedného elektronického registra údajov o spotrebiteľských úveroch a elektronické overovanie informácií súvisiacich s príjmom spotrebiteľa v súčinnosti

so Sociálnou poisťovňou. Tento veriteľ musí mať vytvorený systém na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a systém na poskytovanie spotrebiteľských úverov.

Národná banka Slovenska bezodkladne potvrdí prijatie oznámenia od veriteľa z iného členského štátu. V prípade, ak tento veriteľ spĺňa podmienky podľa odseku 3, Národná banka Slovenska potvrdí do 30 dní odo dňa doručenia úplného oznámenia splnenie týchto podmienok.

Veriteľ z iného členského štátu je oprávnený začať poskytovať spotrebiteľské úvery na území Slovenskej republiky odo dňa doručenia potvrdenia od Národnej banky Slovenska o splnení podmienok, najskôr odo dňa oznámeného ako dátum začatia ponúkajú a poskytovania spotrebiteľských úverov v Slovenskej republike, ak ide o neskorší deň ako deň doručenia potvrdenia od Národnej banky Slovenska.

Povinnosťou Národnej banky Slovenska je bezodkladne zapísať veriteľa z iného členského štátu do zoznamu veriteľov z iného členského štátu, ak tento veriteľ splnil podmienky podľa návrhu tohto zákona. Dohľad nad veriteľom z iného členského štátu primárne vykonáva príslušný orgán dohľadu tohto členského štátu, ale v prípade, ak Národná banka Slovenska zistí porušenia, postupuje v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2394 z 12. decembra 2017 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za presadzovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa a o zrušení nariadenia (ES) č. 2006/2004 (Ú. v. EÚ L 345, 27.12.2017) a v súlade so zákonom č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 36 (Prešetrovanie podozrenia z neoprávneného podnikania)

Ustanovenie § 36 je transpozíciou čl. 44 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

Národnej banke Slovenska sa udeľuje právomoc v rámci výkonu dohľadu prešetrovať podozrenie z neoprávneného podnikania a poskytovania spotrebiteľských úverov dotknutou osobou. Na účely preskúmania tohto podozrenia je Národná banka Slovenska oprávnená si od dotknutej osoby alebo iných osôb vyžiadať informácie, výkazy a iné podklady a vysvetlenia. Od dotknutej osoby sa požaduje súčinnosť pri predložení uvedených informácií a dokumentov, ako aj pri overení týchto informácií a dokumentov priamo na mieste u dotknutej osoby. Dotknutá osoba má v súvislosti s neoprávneným podnikaním postavenie dohliadaného subjektu podľa zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 37 [Všeobecné ustanovenia o sankciách]

Ustanovenie § 37 je transpozíciou čl. 44 ods. 1 až 3 smernice (EÚ) 2023/2225.

Odsek 1 upravuje okruh sankcií v širšom zmysle, ktoré môže Národná banka Slovenska uložiť za porušenie povinností podľa tohto zákona. Sankcie uvedené v písmenách a) až c) je možné uložiť akémukoľvek nositeľovi povinnosti, v písmenách d) a e) len veriteľovi s udeleným povolením. Všetky sankcie možno ukladať súbežne alebo aj opakovane, v prípade ak veriteľ neodstráni nedostatky v stanovenej lehote, alebo opätovne dôjde k ich porušeniu.

Odsek 3 má za cieľ vyriešiť konflikt medzi sankčnými ustanoveniami stanovenými podľa tohto zákona a podľa osobitného predpisu v prospech sankčných ustanovení osobitného predpisu, ktorými sú zákon o bankách a o platobných službách.

Z dôvodu ochrany spotrebiteľov, riadneho fungovania a integrity finančných trhov alebo stability finančného systému alebo jeho časti je Národná banka Slovenska oprávnená dočasne uložiť veriteľovi sankcie vo forme predbežného opatrenia, konkrétne v určenej lehote odstrániť nedostatok a vykonať nápravu, povinnosť predkladať osobitné výkazy, hlásenia, správy a iné informácie a obmedziť alebo pozastaviť veriteľovi výkon činnosti poskytovania spotrebiteľských úverov. Národná banka Slovenska je navyše pri ukladaní sankcie a pri stanovovaní výšky peňažnej pokuty povinná zohľadniť relevantné faktory závažnosti konania podľa odseku 5. Ďalšie ustanovenia upravujú premlčanie v súvislosti s ukladaním sankcií, trvajúcu zodpovednosť veriteľa, ako aj význam úhrnej pokuty.

Odsek 9 upravuje, že okrem právoplatných rozhodnutí o uložení sankcie vo veciach ochrany spotrebiteľa, ktoré sa povinne zverejňujú v zmysle § 37 ods. 1 písm. d) veta za bodkočiarkou zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov, môže Národná banka Slovenska zverejniť výrok alebo aj odôvodnenie vykonateľného rozhodnutia alebo ich časti podľa tohto zákona. Zverejneniu bráni, ak by takéto sprístupnenie informácií závažne ohrozilo riadne fungovanie a integritu finančných trhov alebo stabilitu finančného systému alebo jeho časti, alebo by spôsobilo neprimeranú škodu zúčastneným stranám. V tomto prípade je potrebné zdôrazniť, že zverejnenie sankčného rozhodnutia má samo o sebe schopnosť ovplyvniť situáciu na finančnom trhu, napríklad cenu akcií verejne obchodovanej spoločnosti. Taktiež môže spôsobiť škodu zúčastnenej strane, v širšom zmysle napríklad reputačnú ujmu sankcionovanému účastníkovi konania, v užšom zmysle finančnú stratu v dôsledku neuskutočnenia obchodov so spotrebiteľmi či uplatnenia nárokov spotrebiteľmi. Toto sú predvídané a dokonca želané následky zverejnenia, ktoré nemôžu byť dôvodom pre nezverejnenie vykonateľného rozhodnutia. Zverejneniu bráni iba prekročenie jedného alebo oboch prahov, teda takého ohrozenia finančných trhov, ktoré by bolo závažné, resp. ujmy zúčastnenej strane, ktorá by bola neprimeraná. Tieto neurčité pojmy je potrebné vykladať v kontexte individuálneho prípadu.

K § 38 (Pokuty)

Ustanovenie § 38 je transpozíciou čl. 44 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

Uvedené ustanovenie upravuje výšku peňažných pokút. Pokuta je splatná do 30 kalendárnych dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o uložení pokuty. Uložená pokuta je príjmom štátneho rozpočtu. Ustanovenie neobsahuje osobitnú sadzbu pre závažné a opakované porušenia, nakoľko tieto sa zohľadnia v rámci faktorov závažnosti podľa predchádzajúceho ustanovenia (§ 37 návrhu zákona).

V rámci kompetencií Národnej banky Slovenska ukladať sankciu vo forme peňažnej pokuty sa stanovuje, že veriteľovi s udeleným povolením na poskytovanie spotrebiteľských úverov v neobmedzenom rozsahu, veriteľovi podľa § 25 ods. 1 písm. c) a dodávateľovi tovaru alebo poskytovateľovi služieb, ktorý je mikropodnik, malý a stredný podnik, a ktorý ponúka a

poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej doplnkovej činnosti vo forme odloženej platby pri predaji tovaru alebo poskytnutí služieb, ak sa takýto spotrebiteľský úver poskytuje bezúročne a bez akýchkoľvek iných poplatkov, s výnimkou poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti s omeškaním platby, a osobe, ktorá bez príslušného povolenia ponúka alebo poskytuje spotrebiteľské úvery je možné uložiť pokutu do 650 000 eur. Veriteľovi, ktorý má udelené povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov v obmedzenom rozsahu je možné uložiť pokutu do 10 000 eur.

Finančnému agentovi a finančnému poradcovi sa ukladajú peňažné pokuty na základe zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Fyzickým osobám v kľúčových funkciách je možné uložiť pokutu až do výšky dvanásťnásobku mesačného priemeru celkových príjmov od veriteľa alebo finančného agenta za predchádzajúci rok. Ak príslušná osoba poberala príjmy od veriteľa alebo finančného agenta len časť predchádzajúceho roka, vypočíta sa mesačný priemer jej celkových príjmov za túto časť roka. Sankcionovanie v tomto prípade by sa malo riadiť zásadami primeranosti a vhodnosti, ako napríklad v prípade veriteľa podľa § 25 ods. 1 písm. c), a to tak, že nakoľko členovia predstavenstva, dozornej rady a prokuristi veriteľa podľa § 25 ods. 1 písm. c) nepodliehajú procesu posudzovania, schvaľovania podľa § 28, resp. § 30 ods. 2 návrhu zákona, nie sú zodpovední za poskytovanie spotrebiteľských úverov a nie je možné im udeliť sankciu.

K § 39 (Povinnosti v oblasti obchodného správania pri poskytovaní spotrebiteľských úverov)

Ustanovenie § 39 je transpozíciou čl. 32 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

Uplatniteľný rámec v odseku 1 by mal spotrebiteľom poskytnúť istotu, že veritelia a finanční agenti zohľadňujú ich záujmy vrátane ich možnej zraniteľnosti a ťažkostí porozumieť konkrétnemu produktu, a to na základe informácií, ktoré sú veriteľovi alebo finančnému agentovi dostupné v relevantnom čase, a na základe odôvodnených predpokladov rizík týkajúcich sa situácie spotrebiteľa počas obdobia trvania navrhovanej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Kľúčovým aspektom zaistenia takejto dôvery spotrebiteľov je požiadavka na zabezpečenie vysokého stupňa čestnosti, poctivosti a profesionality v rámci sektora, čo zahŕňa aj zodpovedné správanie s cieľom predchádzať praktikám, ktoré majú negatívne dôsledky na spotrebiteľov.

Odsek 2 upravuje, že veriteľ, ako aj finančný agent, by mal pri poskytovaní, sprostredkovaní alebo uľahčovaní poskytovania spotrebiteľského úveru a pri poskytovaní činnosti finančného sprostredkovania zohľadňovať informácie o okolnostiach týkajúcich sa spotrebiteľa a informácie o akejkoľvek osobitnej požiadavke, ktorú spotrebiteľ oznámi. Vziať do úvahy by sa mala aj celková finančná situácia spotrebiteľa.

K § 40 (Odmeňovanie zamestnancov veriteľa)

Ustanovenie § 40 je transpozíciou čl. 32 ods. 2 až 4 smernice (EÚ) 2023/2225.

Odsek 1 až 3 upravuje povinnosť pre veriteľa v rámci poskytovania spotrebiteľských úverov uplatňovať zásady odmeňovania svojich zamestnancov a finančných agentov riadne, čestne, spravodlivo, transparentne a profesionálne. Pritom majú zohľadňovať práva a záujmy spotrebiteľov s cieľom predchádzať praktikám, ktoré majú negatívne dôsledky na spotrebiteľov.

Veriteľ je ďalej povinný dodržať pri odmeňovaní svojich zamestnancov zodpovedných za posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver zásady, ktoré obsahujú najmä to, že politika odmeňovania má byť v súlade s riadnym a účinným riadením rizík a je v súlade s obchodnou stratégiou, cieľmi, hodnotami a dlhodobými záujmami veriteľa a zahŕňa opatrenia na predchádzanie konfliktom záujmov vrátane tých, ktoré vyplývajú z odmeňovania, ako aj požiadavka na poskytovanie poradenstva v najlepšom záujme spotrebiteľa. Odmeňovanie zamestnancov nemôže závisieť najmä od počtu alebo podielu prijatých žiadostí o spotrebiteľský úver.

V prípade finančného sprostredkovania poskytovaného veriteľom alebo finančným agentom by mala byť zachovaná ich schopnosť konať v najlepšom záujme spotrebiteľa a nemala by byť ovplyvnená štruktúrou odmeňovania zamestnancov alebo závisieť od predajných cieľov.

S ohľadom na zámer obmedzenia výšky stropu pri odmeňovaní finančných agentov sa ponecháva doterajšia právna úprava maximálnej výšky odmeny, a to 1,5 % zo sumy sprostredkovaného spotrebiteľského úveru, ktorého výška je viac ako 10 000 eur. Súčasne návrh zákona vymedzuje, čo všetko sa považuje za odmenu finančného agenta.

K § 41 (Požiadavky na vedomosti a spôsobilosť zamestnancov)

Ustanovenie § 41 je transpozíciou čl. 33 ods. 1 a 2 smernice (EÚ) 2023/2225.

V záujme dosiahnutia vysokej úrovne profesionality príslušní zamestnanci veriteľov, podobne ako aj finanční agenti, by mali mať primeranú úroveň vedomostí a spôsobilosti. Smernica (EÚ) 2023/2225 požaduje, aby medzi zamestnancov priamo zapojených do činností podľa tejto smernice patrili najmä pracovníci front office a pracovníci back office vrátane vedenia a vo vhodných prípadoch členovia rady veriteľov a finanční agenti, ak ich veriteľ využíva, teda osoby, ktoré plnia dôležitú úlohu v rámci postupu týkajúceho sa zmlúv o spotrebiteľskom úvere. Osoby vykonávajúce podporné funkcie, ktoré nesúvisia s postupom týkajúcim sa zmlúv o úvere, vrátane zamestnancov v oblasti ľudských zdrojov a v oblasti informačných a komunikačných technológií by sa nemali považovať za tých zamestnancov, na ktorých sa ustanovenia tohto paragrafu vzťahujú.

Veriteľ je povinný zabezpečiť odbornú spôsobilosť svojich zamestnancov, ktorí prichádzajú do styku so spotrebiteľom, resp. s neprofesionálnym klientom. Zamestnanci veriteľa by mali spĺňať aspoň základný stupeň odbornej spôsobilosti podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 42 [Všeobecné ustanovenie o sprostredkovaní spotrebiteľských úverov]

Predmetné ustanovenie § 42 upravuje, koho môže veriteľ využiť na finančné sprostredkovanie pri poskytovaní spotrebiteľských úverov. Na takéto finančné sprostredkovanie môže veriteľ využiť samostatných finančných agentov alebo viazaných finančných agentov podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tieto osoby musia byť oprávnené na vykonávanie činnosti finančného sprostredkovania pri poskytovaní spotrebiteľských úverov.

K § 43 (Poradenské služby)

Ustanovenie § 43 je transpozíciou čl. 16 smernice (EÚ) 2023/2225.

Poskytovanie poradenstva vo forme prispôbeného odporúčania, teda poradenských služieb, je činnosťou, ktorá môže byť spojená s ostatnými aspektmi poskytovania alebo sprostredkovania úverov. Preto, aby spotrebiteľia mohli pochopiť povahu služieb, ktoré sa im poskytujú, mali by byť upovedomení o tom, čo tvorí takéto poradenské služby a či sa poradenské služby poskytujú alebo môžu poskytovať.

Poradenské služby môže vykonávať veriteľ, finančný agent a finančný poradca podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Poradenské služby predstavujú samostatnú službu, v rámci ktorej sa spotrebiteľovi poskytujú osobné odporúčania v súvislosti s jednou alebo viacerými operáciami týkajúcimi sa zmlúv o spotrebiteľskom úvere. Táto služba je oddelená od poskytovania spotrebiteľského úveru a od činností finančného sprostredkovania v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov.

Pred poskytnutím poradenských služieb alebo pred uzavretím zmluvy o poskytnutí poradenských služieb musí veriteľ alebo finančný agent informovať spotrebiteľa o tom, či je odporúčanie založené len na základe ponuky jeho vlastného rozsahu produktov alebo či ide o širší okruh iných produktov ponúkaných na celom finančnom trhu. Cieľom je, aby spotrebiteľ mohol pochopiť základ, na akom sa odporúčanie poskytuje. Taktiež sú povinní poskytnúť informáciu o poplatku, ktorý bude musieť spotrebiteľ zaplatiť za poradenské služby, alebo v prípade, že výšku poplatku v čase poskytnutia informácií nemožno stanoviť, o spôsobe použitom na výpočet tohto poplatku. Poradenské služby sú poskytované spotrebiteľovi na základe písomnej zmluvy o poskytnutí poradenských služieb.

Poradenské služby by mali byť vždy poskytované v najlepšom záujme spotrebiteľa. Veriteľ alebo finančný agent by sa mal informovať o potrebách a situácii spotrebiteľa a odporučiť zmluvy o spotrebiteľskom úvere vhodné pre potreby spotrebiteľa, jeho finančnú a osobnú situáciu, pričom treba mať na pamäti aj cieľ minimalizovať prípadné omeškania s platbou a nedoplatky. Okrem toho by sa pri poskytovaní poradenských služieb mal zohľadniť dostatočne veľký počet zmlúv o spotrebiteľskom úvere v sortimente produktov veriteľa alebo finančného agenta.

Vzhľadom na dôležitosť, akú spotrebiteľia prikladajú používaniu pojmov „poradenstvo“ a „poradca“, návrh zákona zakazuje používanie týchto pojmov v prípade, ak takéto poradenské služby poskytujú spotrebiteľom veriteľa alebo finanční agenti.

Odsek 7 upravuje, že ustanovenia o poradenských službách sa vzťahujú aj na finančného poradcu s výnimkou odsekov 4 a 5. Finančný poradca poskytuje poradenské služby len na nezávislom základe, a preto sa mu stanovujú podmienky, aby pri poradenských službách zvažil dostatočný počet zmlúv o spotrebiteľskom úvere dostupných na finančnom trhu a nebol za takúto poradenskú službu odmeňovaný veriteľom.

K § 44 (Niektoré povinnosti finančných agentov v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov)

Ustanovenie § 44 je transpozíciou čl. 38 a čl. 18 ods. 2 smernice (EÚ) 2023/2225.

Návrhom zákona sa upravujú len určité povinnosti finančných agentov vo vzťahu k spotrebiteľom, podstatná časť je upravená v zákone č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa návrhu zákona je finančný agent povinný uviesť v reklame a dokumentoch určených pre spotrebiteľov rozsah svojich právomocí, najmä či pracuje výlučne s jedným alebo viacerými veriteľmi.

Za účelom väčšej transparentnosti je finančný agent povinný predložiť spotrebiteľovi pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere súhrnnú informáciu prostredníctvom formulára k sprostredkovanému úveru obsahujúcu názov veriteľa a informáciu o výške jeho odmeny. Finančný agent je ale odmeňovaný priamo veriteľom. Vzor formulára s informáciami k sprostredkovaniu spotrebiteľského úveru ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý v súčasnosti predstavuje vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 353/2019 Z. z., ktorou sa ustanovuje vzor formulára s informáciami k sprostredkovaniu spotrebiteľského úveru.

K § 45 (Dlhové poradenské služby)

Ustanovenie § 45 je transpozíciou čl. 36 smernice (EÚ) 2023/2225.

Spotrebiteľia, ktorí majú ťažkosti s plnením svojich finančných záväzkov, môžu využiť špecializovanú pomoc s riadením svojich dlhov. Finančné ťažkosti pokrývajú širokú škálu situácií, okrem iných napríklad aj prípady, keď sa splácanie dlhu oneskorilo o viac ako 90 dní. Cieľom dlhových poradenských služieb je pomôcť spotrebiteľom čeliť finančným ťažkostiam a usmerniť ich, aby čo najrýchlejšie splatili nesplatené dlhy a zároveň si zachovali prijateľnú životnú úroveň a dôstojnosť. Uvedená prispôbená a nezávislá pomoc môže zahŕňať právne poradenstvo, riadenie finančných prostriedkov a dlhov, ako aj sociálnu a psychologickú pomoc. Pomoc by mali poskytovať profesionálni prevádzkovatelia, ktorí nie sú veriteľmi, finančnými agentmi, poskytovateľmi úverových služieb hromadného financovania, nákupcami úverov, ani správcami úverov a sú od nich nezávislí.

Dlhové poradenské služby by mali byť poskytované priamo alebo nepriamo nezávislými profesionálnymi prevádzkovateľmi a len s obmedzenými poplatkami. Uvedené poplatky by v zásade mali pokrývať len prevádzkové náklady a nemali by zbytočne zaťažovať spotrebiteľov, ktorí majú alebo môžu mať ťažkosti pri plnení svojich finančných záväzkov. Ak je to teda možné, spotrebiteľia, ktorí čelia ťažkostiam pri splácaní svojich dlhov, sa pred začatím exekučného konania odkážu na dlhové poradenské služby. Dlhové poradenské služby by mali

byť pre spotrebiteľov ľahko dostupné, pričom sa má prihliadať najmä na adresu trvalého pobytu spotrebiteľov, s prihliadnutím napr. na kraj, prípadne okres, kde sa trvalý pobyt spotrebiteľa nachádza, ako aj na ich jazyk.

Odsek 2 navyše stanovuje, že veritelia by mali zohrávať úlohu v predchádzaní nadmernému zadlženiu včasným odhaľovaním a podporou spotrebiteľov, ktorí majú finančné ťažkosti. Z tohto dôvodu veritelia musia mať zavedené postupy a politiky na odhaľovanie takýchto spotrebiteľov, aby sa zabezpečilo, že ich budú môcť účinne nasmerovať na ľahko dostupné dlhové poradenské služby.

K § 46 (Dôsledky porušenia povinností)

Ustanovenie § 46 upravuje dôsledky porušenia povinností stanovených podľa tohto zákona. Predmetné ustanovenie predstavuje súčasť dôslednej ochrany slabšej zmluvnej strany – spotrebiteľa, a je transpozíciou všeobecnej požiadavky smernice (EÚ) 2023/2225 na stanovenie účinných, primeraných a odrážajúcich sankcií. Mechanizmus stanovený v jednotlivých ustanoveniach by mal motivovať veriteľa v dodržiavaní právnej úpravy a zároveň prinášať spotrebiteľovi finančnú výhodu v prípade pochybenia veriteľa. V prípade podozrenia, že došlo k porušeniu povinností, je spotrebiteľ stále oprávnený sa domáhať žalobou pred súdom.

V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, by súkromnoprávne sankcie za porušenie informačných povinností mali byť proporcionálne, pričom sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti by sa mala použiť iba tam, kde je to odôvodnené napríklad tým, že neuvedenie informácie môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. V porovnaní s predchádzajúcou úpravou bol preto zúžený katalóg skutkových podstát, pri ktorých sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov v odseku 1. Na iné, menej závažné prípady, sa uplatnia pravidlá v odsekoch 2 až 7.

Spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

- a) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje výšku, počet, frekvenciu splátok,
- b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje RPMN,
- c) zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje RPMN, ktorá je nižšia alebo vyššia ako je skutočná RPMN, a to o viac ako 2,5 % zo skutočnej RPMN,
- d) RPMN spotrebiteľského úveru prekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenej podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, alebo
- e) veriteľ poruší povinnosti podľa § 13 ods. 9 písm. b) a ods. 19 tretia veta.

- K písm. c) zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje RPMN o viac ako 2,5 % nižšiu alebo vyššiu ako je skutočná RPMN

V porovnaní s predchádzajúcou úpravou dochádza k sprísneniu v tom, že za porušenie sa bude považovať aj uvedenie vyššej ako skutočnej RPMN. Potreba tohto sprísnenia vyplýva z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-472/23 Lexitor, podľa ktorého povinnosť zrozumiteľne a stručne uviesť RPMN v zmluve o úvere sa nemôže obmedziť na to, že nie je

podhodnotená, keďže nesprávne uvedenie RPMN môže v zásade spočívať aj v jej nadhodnotení. Ak by sa pripustilo, že v zmluve o úvere môže byť uvedená nadhodnotená RPMN, hrozilo by, že tento údaj stratí praktický význam pre spotrebiteľa, a v dôsledku toho by sa ohrozilo dosiahnutie cieľa, ktorý sleduje smernica (EÚ) 2023/2225.

Na druhej strane sa zmierňuje prísnosť tohto ustanovenia v tom zmysle, že porušením nebude akákoľvek aj nepatrná odchýlka RPMN. S cieľom zvýšenia právnej istoty sa tu nepoužíva neurčitý pojem, ale relatívna odchýlka od skutočnej hodnoty RPMN. Odchýlka 2,5% nie je vyjadrená v percentuálnych bodoch úrokovej sadzby, ale je to percentuálny podiel zo skutočnej hodnoty RPMN.

Príklad použitia tohto ustanovenia:

Nech je skutočná RPMN zmluvy o úvere 20 % ročne. 2,5 % z 20 je 0,5. Hraničnými hodnotami úrokovej sadzby potom budú 19,5 % ročne a 20,5% ročne. Pokiaľ veriteľ uvedie v zmluve hodnotu RPMN v tomto intervale, uvedie síce nesprávnu RPMN, ale spotrebiteľský úver sa nebude považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Naopak, pokiaľ by veriteľ uviedol RPMN nižšiu ako 19,5% ročne alebo vyššiu ako 20,5% ročne, spotrebiteľský úver sa bude považovať za bezúročný a bez poplatkov.

- K písm. e) veriteľ poruší povinnosti podľa § 13 ods. 9 písm. b) a ods. 19 tretia veta

Spotrebiteľský úver sa bude považovať za bezúročný a bez poplatkov, ak veriteľ poruší svoje povinnosti pri overovaní schopnosti spotrebiteľa splatiť úver:

- posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi, najmä s ohľadom na údaje získané z jedného elektronického registra údajov o spotrebiteľských úveroch alebo viacerých registrov,
- elektronicky overiť informácie súvisiace s príjmom spotrebiteľa v Sociálnej poisťovni, a to prostredníctvom prevádzkovateľa registra.

V prípade, ak by zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala informáciu o výške úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru alebo o celkovej sume spotrebiteľského úveru, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, v návrhu zákona sa zavádza pravidlo, že za úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru sa bude považovať základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná v deň uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak ale nebola dohodnutá nižšia úroková sadzba spotrebiteľského úveru. Ak je ale základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky nižšia ako 1%, úroková sadzba spotrebiteľského úveru je 1 %, za predpokladu, že nebola dohodnutá nižšia úroková sadzba spotrebiteľského úveru. Navyše ak dochádza k nezrovnalostiam pri informáciách, ako je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru vo vzťahu k celkovej sume spotrebiteľského úveru alebo naopak, zavádza sa mechanizmus s cieľom konečného zvýhodnenia spotrebiteľa pri vzniknutých nezrovnalostiach. V situácií, kedy zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 20 ods. 2 písm. l) a o) je veriteľ

povinný vrátiť spotrebiteľovi poplatok za predpokladu, že mu je známy. Toto vrátenie má nastať bezodkladne, najneskôr do konca nasledujúceho mesiaca po takomto zistení.

V rámci paragrafového znenia sa zavádzajú aj miernejšie sankcie za porušenie informačných povinností veriteľa. Ide o prípady, kedy zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje písomnú informáciu

- o niektorom práve veriteľa voči spotrebiteľovi alebo o podmienkach, za ktorých môže veriteľ toto právo uplatniť - vtedy platí, že veriteľ toto právo nemá,
- niektorej povinnosti spotrebiteľa voči veriteľovi alebo o podmienkach, za ktorých je spotrebiteľ povinný túto povinnosť splniť - vtedy platí, že spotrebiteľ túto povinnosť nemá
- a
- podmienkach, za ktorých môže spotrebiteľ uplatniť niektoré právo voči veriteľovi - vtedy platí, že spotrebiteľ môže toto právo vykonať, aj keď tieto podmienky nie sú splnené.

Odseky 8 a 9 ďalej upravujú dôsledky neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v osobitných prípadoch z dôvodov na strane veriteľa. Ich účelom je ochrana spotrebiteľa pred pravidelným následkom neplatnosti, v dôsledku ktorého by spotrebiteľ bol povinný vydať bezdôvodné obohatenie (požičanú sumu) v celej výške a so splatnosťou na požiadanie veriteľa, resp. osoby, ktorá finančné prostriedky poskytla. Tieto pravidlá umožňujú vrátiť dlžné finančné prostriedky v splátkach, podobne ako keby došlo k platnému uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

K § 47 (Omeškanie a vymáhanie spotrebiteľského úveru)

Ustanovenie § 47 je transpozíciou čl. 35 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

Návrh zákona posilňuje ochranu spotrebiteľa pri riešení problémov so splácaním spotrebiteľského úveru. Vzhľadom na významné dôsledky exekučných konaní pre veriteľov a spotrebiteľov a potenciálne pre finančnú stabilitu je potrebné nabádať veriteľov k tomu, aby vznikajúce úverové riziko aktívne riešili v počiatočnom štádiu, ako aj zaviesť potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby pred začatím exekučného konania vo vhodných prípadoch primerane vykonávali opatrenia na úpravu podmienok splácania.

Veritelia majú povinnosť zaviesť a vo vhodných prípadoch uplatňovať primerané politiky a postupy na to, aby primerane upravili podmienky splácania pred začatím exekučného konania. Vhodnosť prípadov posudzujú samotní veritelia podľa nastavenia ich interných politík s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Pri rozhodovaní o tom, ktoré opatrenia úpravy podmienok splácania sa majú prijať, sú veritelia povinní zohľadniť najmä individuálne okolnosti spotrebiteľa, záujmy a práva spotrebiteľa a schopnosť spotrebiteľa splatiť spotrebiteľský úver.

Úprava podmienok pozostáva z výpočtu určitých úľav pre spotrebiteľa. Môže ísť o úplné alebo čiastočné refinancovanie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ale v každom prípade tieto opatrenia zahŕňajú úpravu existujúcich podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere, okrem iného napríklad predĺženie doby jej trvania, zmena druhu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, odklad platby všetkých splátok alebo jej časti na určité obdobie, zníženie úrokovej sadzby, ponuka

platobných prázdnin, čiastočné splatenie, menové prepočty, čiastočné odpustenie a konsolidácia dlhu.

Pri rozhodovaní o tom, či je vhodné uplatniť opatrenia na úpravu podmienok splácania alebo či je opodstatnené ich ponúkať opakovane, by mal veriteľ okrem iných prvkov zohľadniť individuálnu situáciu spotrebiteľa, ako sú záujmy a práva spotrebiteľa, jeho schopnosť splatiť úver a jeho primerané potreby na životné náklady, a veriteľ by mal obmedziť náklady spotrebiteľa v prípade omeškania s platbou. Najmä ak spotrebiteľ nereaguje na ponuku veriteľa v primeranej lehote, od veriteľa by sa nemalo vyžadovať, aby opakovane ponúkal opatrenia na úpravu podmienok splácania.

Ak sa opatrenia na úpravu podmienok splácania považujú za primerané, od veriteľov sa nevyžaduje, aby pri zmene podmienok zmluvy o úvere vykonali posúdenie úverovej bonity, pokiaľ sa celková suma, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť, pri úprave týchto podmienok výrazne nezvýši.

K § 48 [Postúpenie práv]

Ustanovenie § 48 a § 49 je transpozíciou čl. 39 smernice (EÚ) 2023/2225.

Postúpením práv veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere by sa nemalo zhoršiť postavenie spotrebiteľa. Postúpenie pohľadávky (cesia) spočíva v tom, že do existujúceho záväzku namiesto doterajšieho veriteľa vstúpi nový veriteľ, čiže dochádza k zmene v osobe veriteľa. Táto zmena sa nedotýka práv ani povinností spotrebiteľa vyplývajúcich pre neho zo záväzku, a preto sa na platnosť zmluvy o postúpení nevyžaduje súhlas spotrebiteľa.

Odsek 1 obsahuje právnu úpravu týkajúcu sa obmedzenia postúpenia pohľadávok, t. j. práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu. Odsek 1 zároveň upravuje výnimky, kedy je možné realizovať postúpenie pohľadávok podľa tohto návrhu zákona, a to

- ak ide o prevod práv veriteľa v súvislosti s nesplácaným spotrebiteľským úverom poskytnutým úverovou inštitúciou na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo na prevod samotnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere vzťahujúcej sa na neplácaný spotrebiteľský úver na základe zákona č. 106/2024 Z. z. o správcoch úverov a nákupcoch úverov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ak ide o prechod alebo postúpenie pohľadávok z veriteľa podľa § 25 ods. 1 na veriteľov s neobmedzenou licenciou, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, za splnenia podmienky, že pohľadávka je so všetkými právami s ňou spojenými, po uplynutí dohodnutej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo ide o pohľadávku, ktorá sa stala splatnou pred uplynutím dohodnutej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, alebo
- ak sa postupuje podľa predpisov upravujúcich riešenie krízových situácií na finančnom trhu, upravujúcich konkurzné konanie alebo ide o prechod pohľadávky z finančnej inštitúcie, ktorá je oprávnená poskytovať spotrebiteľské úvery, na finančnú inštitúciu,

ktorá je oprávnená poskytovať spotrebiteľské úvery s predchádzajúcim súhlasom Národnej banky Slovenska.

Spotrebiteľ by mal byť riadne informovaný, ak sa zmluva o spotrebiteľskom úvere postúpi tretej strane, a to do 5 pracovných dní odo dňa postúpenia pohľadávky. Ak však pôvodný veriteľ po dohode s nadobúdateľom naďalej spravuje úver vo vzťahu k spotrebiteľovi, spotrebiteľ nemusí byť o tomto postúpení informovaný.

K § 49 [Postúpenie práv]

Ustanovenie § 49 upravuje prevzatie dlhu spotrebiteľa, ako aj pristúpenie k záväzku spotrebiteľa (intercesia). Ide o možnosť pre spotrebiteľa požiadať veriteľa na základe písomnej žiadosti o prevod jeho spotrebiteľského úveru so všetkými právami s ním spojenými, po uplynutí dohodnutej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, alebo jeho spotrebiteľského úveru, ktorý sa stal splatným pred uplynutím dohodnutej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na jeho blízku osobu. Definícia blízkej osoby je upravená v § 116 a 117 Občianskeho zákonníka.

K § 50 (Vybavovanie reklamácií)

Ustanovenie § 50 zachováva doterajšiu právnu úpravu a súčasný štandard ochrany finančného spotrebiteľa vo vzťahu k spotrebiteľským úverom poskytovaným veriteľom. Keďže zákon č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník neobsahuje úpravu uplatnenia zodpovednosti za vady služby, resp. reklamačného konania v takom rozsahu, aby to bolo dostatočné, návrh zákona upravuje samostatne detailnejšiu právnu úpravu vybavovania reklamácií.

Veriteľ zodpovedá za vzniknuté pochybenia súvisiace s poskytnutím a spravovaním spotrebiteľského úveru a je povinný informovať spotrebiteľa o možnosti reklamácie. Spotrebiteľ má právo podať reklamáciu v ktoromkoľvek mieste, kde veriteľ vykonáva svoju činnosť a v ktorom je prijatie reklamácie možné. Veriteľ má povinnosť vydať potvrdenie o prijatí reklamácie, rozhodnúť o oprávnenosti reklamácie bezodkladne a vybaviť reklamáciu do 30 dní odo dňa uplatnenia reklamácie, v zložitých prípadoch do 3 mesiacov odo dňa uplatnenia reklamácie. Reklamačný poriadok má byť zverejnený na webovom sídle veriteľa a na viditeľnom mieste dostupnom pre spotrebiteľa v tzv. „kamennej“ pobočke.

K § 51 (Mimosúdne riešenie sporov)

Ustanovenie § 51 je transpozíciou čl. 40 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

Spotrebiteľia by mali mať prístup k primeraným, rýchlym a účinným postupom alternatívneho riešenia sporov na urovnávanie sporov vyplývajúcich z práv a povinností týkajúcich sa zmlúv o spotrebiteľskom úvere, a to vo vhodných prípadoch s využitím existujúcich subjektov. Takýto prístup je už zabezpečený smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, ktorou sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2009/22/ES (smernica o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov), pokiaľ ide o relevantné spory vyplývajúce zo zmluvy.

Spotrebitelia by však k postupom alternatívneho riešenia sporov mali mať prístup aj v prípade sporov, ktoré vznikli pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere a ktoré sa týkajú práv a povinností stanovených v smernici (EÚ) 2023/2225, napríklad v súvislosti s požiadavkami na poskytovanie predzmluvných informácií, finančným poradenstvom a posúdením úverovej bonity, ako aj v súvislosti s informáciami poskytnutými finančnými agentmi, ktorých odmeňujú veritelia, takže so spotrebiteľmi priamy zmluvný vzťah nemajú. Takéto postupy alternatívneho riešenia sporov a subjekty, ktoré ich ponúkajú, by mali byť v súlade s kvalitatívnymi požiadavkami ustanovenými v smernici o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, resp. v zákone o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, ktorým boli do právneho poriadku SR transponované.

Odsek 3 upravuje povinnosť pre veriteľa zaviesť a uplatňovať účinné a prehľadné postupy pri mimosúdnom riešení sporov a viesť záznam o každej náprave pri mimosúdnom riešení sporov. Veriteľ má povinnosť vypracovať a dodržiavať vnútorné predpisy upravujúce postupy týkajúce sa mimosúdneho riešenia sporov so spotrebiteľom, vrátane evidencie náprav.

K § 52 (Zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania)

Ustanovenie § 52 je transpozíciou čl. 24 smernice (EÚ) 2023/2225.

V praxi sa povolené prečerpanie najčastejšie využíva predovšetkým v podobe kontokorentného úveru (ide v podstate o predschválený úver poskytovaný spolu s bežným účtom). Jeho veľkosť sa odvíja od výšky dokladovaného príjmu spotrebiteľa, alebo od výšky obrátov na účte spotrebiteľa. Vo všeobecnosti platí, že čím existuje vyšší príjem, tým vyšší úver môže spotrebiteľ získať.

Povolené prečerpanie a prekročenie sú čoraz bežnejšími formami spotrebiteľských úverov. Preto treba regulovať tieto finančné produkty s cieľom zvýšiť úroveň ochrany spotrebiteľov a zabrániť nadmernému zadĺženiu. Existuje nebezpečenstvo, že spotrebitelia nebudú schopní zaplatiť, ak sa veritelia rozhodnú požiadať o okamžité vrátenie finančných prostriedkov.

Odsek 1 stanovuje povinnosť poskytovať údaje v priebehu platnosti zmluvy o povolenom prečerpaní počas obdobia platnosti zmluvy o úvere formou povoleného prečerpania prostredníctvom výpisu z účtu, aspoň raz mesačne, ktorý umožní spotrebiteľovi prehľadnosť vo svojich záväzkoch. U tohto typu úveru je veriteľ povinný uviesť informácie o presnom období, ktorého sa výpis z účtu týka, o výške čerpaných prostriedkov a dátumy ich čerpania, o zostatku z predchádzajúceho výpisu a jeho dátume, o novom zostatku, o dátume a výške splátok spotrebiteľa, o uplatňovanej úrokovej sadzbe spotrebiteľského úveru, o všetkých uplatnených poplatkoch súvisiacich so spotrebiteľským úverom zaplatených v danom období a o minimálnej sume, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, ak je takáto suma dohodnutá.

Veriteľovi sa ukladá aj povinnosť informovať spotrebiteľa o zvýšení úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru alebo akýchkoľvek iných splatných poplatkoch, a to v dostatočnom predstihu, najmenej 15 kalendárnych dní pred nadobudnutím účinnosti tejto zmeny. Zároveň odsek 2 stanovuje výnimky, kedy to nie je potrebné vykonať.

Odsek 3 ďalej upravuje povinnosť pre veriteľa informovať spotrebiteľa najmenej 30 kalendárnych dní vopred o každom znížení alebo zrušení povoleného prečerpania. V prípade začatia exekučného konania v súvislosti so znížením alebo zrušením povoleného prečerpania je veriteľ povinný ponúknuť spotrebiteľovi bez dodatočných nákladov možnosť splatiť sumu skutočne čerpanú v rozsahu tohto zníženia alebo zrušenia.

K § 53 (Zmluva o spotrebiteľskom úvere formou prekročenia)

Ustanovenie § 53 je transpozíciou čl. 25 smernice (EÚ) 2023/2225.

Oproti „prečerpaniu“, ktoré je v zmluve predpokladané, sa prekročením rozumie faktické sprístupnenie peňažných prostriedkov, pri ktorom veriteľ umožňuje spotrebiteľovi disponovať finančnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku na bežnom účte spotrebiteľa alebo nad rámec dohodnutého povoleného prečerpania. Spotrebiteľský úver vo forme prekročenia predstavuje osobitný druh úveru – ide o poskytnutie úveru na platobnom účte v takých prípadoch, kedy neúmyselným konaním spotrebiteľa dôjde k prečerpaniu disponibilných prostriedkov na účte až do záporného zostatku. Takýto stav môže nastať z dôvodu napr. neautorizovaných transakcií, prípadne z dôvodu nedokonalosti platobných systémov. V takom prípade sú v zmluve o platobnom účte dohodnuté podmienky, za ktorých sa prekročenie akceptuje, akým spôsobom sa úročí a do akého času je potrebné ho vyrovnať. Je zrejmé, že k prekročeniu má dôjsť na základe aktívneho správania spotrebiteľa, ktorý (hoci neúmyselne), prečerpá prostriedky na platobnom účte. Účelom však nemá byť uspokojovanie pohľadávok banky na zaplatenie poplatkov, úrokov, zmluvných pokút a ďalšieho príslušenstva.

Pokiaľ veriteľ umožní takéto prekročenie, je povinný spotrebiteľa informovať o prekročení, nákladoch, ktoré mu vzniknú v dôsledku tohto prekročenia – t. j. o úrokovej sadzbe, sankciách, poplatkoch a úrokoch z omeškania. Veriteľ je povinný poskytnúť uvedené informácie pravidelne v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré si spotrebiteľ zvolil a ktoré je určené v zmluve o otvorení bežného účtu.

Odsek 2 obsahuje ďalšie povinnosti v prípade prekročenia, ktoré trvá viac ako mesiac. Takéto prekročenie je potrebné posudzovať individuálne vzhľadom na okolnosti prípadu. Prekročenie možno napríklad pomerovať s výškou dohodnutého prečerpania, prípadne obvyklých kladných zostatkov na danom účte pred tým, ako vzniklo prekročenie.

Návrh zákona v odseku 3 ďalej upravuje, že veriteľ je povinný v prípade pravidelného prekračovania ponúknuť spotrebiteľovi poradenské služby, ak sú k dispozícii, a bezplatne ho informovať o dlhových poradenských službách.

Odsek 4 ďalej upravuje povinnosť pre veriteľa informovať spotrebiteľa najmenej 30 kalendárnych dní vopred o každom znížení alebo zrušení prekročenia. V prípade začatia exekučného konania v súvislosti so znížením alebo zrušením prekročenia je veriteľ povinný ponúknuť spotrebiteľovi bez dodatočných nákladov možnosť splatiť sumu skutočne prekročenú v rozsahu tohto zníženia alebo zrušenia.

K § 54 (Zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere)

Ustanovenie § 54 je transpozíciou čl. 27 a čl. 35 ods. 5 smernice (EÚ) 2023/2225.

V prípade zmlúv o viazanom úvere ide o zmluvy, kde poskytnutý úver slúži výhradne na financovanie zmluvy o dodaní konkrétneho tovaru alebo poskytnutej služby. Obe tieto zmluvy tvoria z objektívneho hľadiska obchodný celok. V prípade, že spotrebiteľ využije svoje právo na odstúpenie od zmluvy o dodaní tovaru alebo služby, a teda nedôjde k plneniu, na ktoré bol spotrebiteľský úver dohodnutý, spotrebiteľ má právo, aby mu bola vrátená časť už splateného úveru. Spotrebiteľ tak nebude ďalej viazaný zmluvou o viazanom úvere. S uplatnením uvedených práv nemôže byť spojené navýšenie nákladov na spotrebiteľský úver, lebo uvedené dôsledky boli vyvolané neplnením zo strany dodávateľa alebo tým, že dodávateľ neplnil riadne.

Pokiaľ je dodaný tovar vadný alebo poskytnutá služba vadná, má mať podľa čl. 27 ods. 2 smernice (EÚ) 2023/2225 spotrebiteľ právo uplatniť prostriedky nápravy i voči veriteľovi, pokiaľ prostriedky na nápravu voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi služieb už uplatnil, ale neboli uspokojené. Pokiaľ ide o rozsah a podmienky na uplatnenie týchto prostriedkov nápravy, bola možnosť úpravy prenechaná na členských štátoch.

Z pohľadu transpozície je povinnosť zakotviť vo vnútroštátnej právnej úprave pre spotrebiteľa prostriedky nápravy využiteľné voči veriteľovi v prípade, že dodávateľ tovaru alebo poskytovateľ služieb nesplnil svoje povinnosti ani po uplatnení príslušných prostriedkov nápravy (preferencia uplatnenia zákonných nárokov, t. j. uplatnenie zodpovednosti za vady výrobkov primárne u predávajúcich, či poskytovateľov služieb - práva zo zodpovednosti za vady sa uplatňujú u predávajúceho alebo poskytovateľa služieb, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodli inak). Až po vyčerpaní všetkých prostriedkov, vrátane súdnych, bude možné obrátiť sa na veriteľa. Jednoznačne sa nepripúšťa možnosť, aby boli finančné inštitúcie nútené riešiť reklamačné, či iné spory. Táto činnosť finančným inštitúciám nepatrí. Z tohto dôvodu návrh zákona umožňuje spotrebiteľovi u veriteľa uplatňovať len nároky na peňažné plnenie.

Účelom odseku 3 je zamedziť prípadným problémom pri podomovom predaji, kedy v prípade odstúpenia od zmluvy o kúpe tovaru by mohol mať spotrebiteľ aj naďalej povinnosť splácať úver, resp. vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky veriteľovi aj napriek tomu, že mu zo strany predávajúceho nebola vrátená kúpna cena.

Odsek 4 upravuje možnosť pre spotrebiteľa a veriteľa dohodnúť sa v zmluve o viazanom spotrebiteľskom úvere, že splatenie spotrebiteľského úveru sa vykoná formou vrátenia tovaru, prevodu tovaru alebo výnosom z predaja tovaru, na ktorý sa vzťahuje zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere.

K § 55 (Zmluva o spotrebiteľskom úvere na dobu neurčitú)

Ustanovenie § 55 je transpozíciou čl. 28 smernice (EÚ) 2023/2225.

Predmetné ustanovenie upravuje možnosť ukončenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere výpoveďou, pokiaľ bola zmluva uzavretá na dobu neurčitú. Garantuje sa tak zmluvná voľnosť strán a ich slobodné rozhodnutie o ukončení platnosti zmluvy uzavretej na dobu neurčitú s tým, že dohodnutá výpovedná lehota nesmie prekročiť jeden mesiac. V prípade, že výpovedná lehota

nebola dohodnutá, je výpoveď spotrebiteľa účinná okamžite, akonáhle ju obdrží veriteľ. Zo strany veriteľa výpovedná lehota nesmie byť kratšia než 2 mesiace.

Pokiaľ sa na tom zmluvné strany dohodli, môže veriteľ z objektívnych dôvodov, to znamená z dôvodov, ktoré nie sú závislé od jeho vôle, ukončiť právo spotrebiteľa čerpať prostriedky na základe zmluvy na dobu neurčitú. K takýmto dôvodom môže patriť napríklad podozrenie z nepovoleného alebo podvodného použitia úveru alebo významne zvýšené riziko toho, že spotrebiteľ nebude schopný plniť svoju povinnosť splácať úver. Veriteľ je však povinný o takomto ukončení a dôvodoch dopredu upovedomiť spotrebiteľa preukázateľným spôsobom, ak tomu nebráni iný predpis.

K § 56 [Osobitné ustanovenie o úveroch poskytovaných vlastníkom bytov a nebytových priestorov]

Úvery poskytované vlastníkom bytov a nebytových priestorov zastúpených správcom alebo spoločenstvom vlastníkov sú vyňaté z pôsobnosti návrhu zákona. Cieľom je, aby tieto úvery boli upravené špeciálnym režimom v záujme rozšírenia práv vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Hoci takéto úvery vybavujú správcovia alebo spoločenstvá vlastníkov bytov, splácajú ich a aj ručia za ne vlastníci bytov a nebytových priestorov – v drvivej väčšine ide o spotrebiteľov. Z tohto dôvodu by títo spotrebiteľia mali byť primerane chránení a aj náležite predzmluvne informovaní. Práve poskytovanie štandardizovaných predzmluvných formulárov od viacerých veriteľov umožní vlastníkom bytov a nebytových priestorov správne sa rozhodnúť o plánovanom úvere na základe dostatku včasných a jednoducho porovnateľných informácií.

Tento špeciálny režim sa nevzťahuje na úvery poskytované Štátnym fondom rozvoja bývania, pretože takéto úvery sa poskytujú obmedzenému okruhu majiteľov bytov a nebytových priestorov vo verejnom záujme a za výhodnejších podmienok ako sú tie, ktoré prevládajú na finančnom trhu. Z tohto dôvodu sú poberatelia takýchto úverov dostatočne chránení.

K § 57 (Spoločné ustanovenia)

Za účelom zvýšenia transparentnosti sa ponecháva doterajšia právna úprava spoločných ustanovení, v ktorých sa vyslovene uvádza, že bez zákonom vyžadovaného povolenia ani nad rozsah povolenia nikto nesmie v rámci svojho podnikania ponúkať ani poskytovať spotrebiteľské úvery a rovnako ani iné úvery a pôžičky pre spotrebiteľov. Návrh zákona síce ustanovuje, že legálne (oprávnené) podnikateľské poskytovanie spotrebiteľských úverov a iných úverov a pôžičiek pre spotrebiteľov je možné len na základe bankového povolenia (či obdobného oprávnenia úverovej inštitúcie z EÚ), povolenia na poskytovanie platobných služieb podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov alebo povolenia na poskytovania spotrebiteľských úverov, respektíve povolenia na poskytovania iných úverov a pôžičiek pre spotrebiteľov, je ale potrebné zabezpečiť, aby subjekty nezneužívali toto zákonné pravidlo na nelegálne konanie (nepovolené, neoprávnené podnikanie) sledujúce obchádzanie zákona (*in fraudem legis*) vrátane otvoreného konfliktu s ním (*contra legem*). Pritom treba konštatovať, že ustanovenia § 57 síce nemajú vplyv na už existujúce zákonné pravidlo o legálnosti (oprávnenosti) podnikateľského poskytovania spotrebiteľských úverov a iných úverov a pôžičiek pre spotrebiteľov len na

základe zákonom vyžadovaného povolenia, ale ustanoveniami § 57 sa zvyšuje transparentnosť ustanovení návrhu zákona a tým sa tiež sťažuje obchádzanie tohto zákona.

Zároveň predmetné ustanovenia prispievajú k zdokonaleniu legislatívnych predpokladov na zabezpečenie efektívnejšieho, operatívnejšieho a účinnejšieho výkonu dohľadu, čo patrí medzi principiálne požiadavky podľa európskych právnych noriem, ktoré sa týkajú finančných inštitúcií a dohľadu nad finančnými inštitúciami v jednotlivých oblastiach (segmentoch) finančného trhu vrátane poskytovateľov spotrebiteľských úverov (veriteľov). Spotrebiteľom sa navyše zakazuje vzdať sa svojich práv, ktoré im vyplývajú podľa tohto návrhu zákona, čo predstavuje transpozíciu čl. 43 ods. 1 smernice (EÚ) 2023/2225.

K § 58 (Prechodné ustanovenia)

Odseky 1 a 2 predstavujú transpozíciu čl. 2 ods. 2 písm. l) a čl. 47 smernice (EÚ) 2023/2225. Zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorené pred 20. novembrom 2026 sa spravujú podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s výnimkou ustanovení stanovených v odseku 2.

Veritelia, ktorí boli pred 20. novembrom 2026 držiteľmi povolenia podľa predpisov účinných do 19. novembra 2026 (veritelia podľa § 25 ods. 1 písm. a) a b) návrhu zákona), sa považujú za tých istých veriteľov (t. j. ich povolenie je stále platné), s tým, že sú povinní ku dňu účinnosti tohto návrhu zákona spĺňať požiadavky na udelenie povolenia podľa tohto návrhu zákona. Osoby, ktoré mohli ponúkať a poskytovať úvery pred 20. novembrom 2026 bez udeleného povolenia (t. j. ide o úvery, ktoré nespádali pod rozsah zákona, poskytované buď v rámci hlavnej alebo doplnkovej činnosti), môžu poskytovať takéto úvery najneskôr do 20. marca 2027. Ak ale takáto osoba chce ponúkať a poskytovať úvery aj po 20. marci 2027, je povinná požiadať o udelenie povolenia s cieľom naplnenia požiadaviek podľa tohto zákona. Obdobné pravidlo sa vzťahuje aj na osoby, ktoré ponúkali a poskytovali úvery bez úrokov a bez poplatkov v rámci svojej doplnkovej činnosti.

Prevádzkovateľ registra, ktorý viedol register podľa predpisov účinných do 19. novembra 2026, postupuje od 20. novembra podľa tohto návrhu zákona.

Odsek 9 upravuje prechodné ustanovenie o zániku povolenia na poskytovanie úverov alebo pôžičiek, ktoré nie sú spotrebiteľským úverom a ktoré sú poskytované iným veriteľom spotrebiteľovi udelené podľa predpisov účinných do 19. novembra 2026. Odsek 10 upravuje, že konania o udelenie povolenia alebo prechádzajúceho súhlasu začaté pred účinnosťou tohto zákona sa dokončia podľa tohto zákona. Žiadateľ je ale povinný zmeniť žiadosť tak, aby obsahovala požiadavky ustanovené týmto návrhom zákona. Národná banka Slovenska stanoví primeranú lehotu na úpravu tejto žiadosti.

Odsek 11 zabezpečuje platnosť a účinnosť už existujúcich vykonávacích právnych predpisov, kým sa nevydajú nové vykonávacie právne predpisy v súlade s návrhom zákona.

K § 59 [Záverečné ustanovenia]

Zrušovacím ustanovením dochádza k zrušeniu zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 60

Príloha č. 4 k návrhu zákona obsahuje zoznam preberaných právnych aktov.

K čl. II

Prostredníctvom čl. II dochádza k novelizácii zákona Slovenskej národnej rady č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení z dôvodu, že v novej právnej úprave zákona o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa spotrebiteľským úverom stávajú aj úvery, ktorých celková výška je nižšia ako 200 eur (resp. 100 eur), úvery, ktoré sa poskytujú bezúročne a bez ďalších poplatkov alebo ktoré sa musia splatiť v lehote nepresahujúcej tri mesiace a splatné sú len zanedbateľné poplatky.

K čl. III

Týmto článkom dochádza k novelizácii zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Právna úprava obsahuje register fyzických osôb obsahujúci aktuálne údaje, ktoré sú využívané ako jedinečné a najdôležitejšie dátové zdroje pre orgány verejnej správy. Novelizáciou ustanovenia sa poskytne prístup do registra fyzických osôb pre veriteľov podľa § 25 ods. 1 písm. a) a c) zákona o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj pre správcov úverov podľa zákona č. 106/2024 Z. z. o správcoch úverov a nákupcoch úverov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v záujme zabezpečenia overovania informácií o dlžníkoch napr. v prípade ich úmrtia alebo v záujme zistenia aktuálneho bydliska dlžníka.

K čl. IV

Prostredníctvom čl. IV dochádza k novelizácii zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uvedená zmena predstavuje legislatívno-technickú úpravu.

K čl. V

Prostredníctvom čl. V dochádza k novelizácii zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Bod 2 predstavuje právnu úpravu, ktorá je nevyhnutná z dôvodu transpozície čl. 16 ods. 6 druhý pododsek smernice (EÚ) 2023/2225 - aplikácia národnej voľby na poskytovanie poradenských služieb. Body 1, 3 až 5 a 7 obsahujú legislatívno-technické úpravy. Prostredníctvom bodu 6 sa umožňuje finančným agentom v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov pri poskytovaní poradenských služieb podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov prijímať poplatky aj od klienta, ako to predpokladá čl. 16 ods. 2 smernice (EÚ) 2023/2225.

K čl. VI

Prostredníctvom čl. VI dochádza k novelizácii zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V dôsledku novej právnej úpravy o spotrebiteľských úveroch je nevyhnutné vykonať viaceré legislatívno-technické úpravy v zákone o úveroch na bývanie. V bode 5 až 7 a 12 dochádza k zosúladieniu ustanovenia so znením navrhnutým aj pri spotrebiteľských úveroch. Bod 14 obsahuje zjednotenie ustanovenia ohľadom jednej z náležitostí zmluvy o úvere na bývanie s ustanovením zákona o spotrebiteľských úveroch najmä z dôvodu, že aktuálna právna úprava spôsobuje právnu neistotu pri cudzích štátnych príslušníkoch, ktorí nemajú pridelené rodné číslo. Podľa zákona o úveroch na bývanie je rodné číslo povinnou náležitosťou zmluvy o úvere na bývanie. Takéto ustanovenie v prípade cudzích štátnych príslušníkov spôsobuje legislatívnu nejasnosť, môže sa dať vyložiť v prospech banky, ale môže byť považované aj za porušenie zákona pre banku. Riziko limituje poskytovanie úverov takýmto klientom, znižuje konkurenciu na trhu a dôsledkom môže byť neposkytnutie služieb alebo zvýšenie cien v dôsledku vyššieho rizika.

K čl. VII

Prostredníctvom čl. VII dochádza k novelizácii zákona č. 106/2024 Z. z. o správcoch úverov a nákupoch úverov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zmena zákona obsahuje viacero legislatívno-technických úprav (body 1, 3, 7 až 9, 11, 12 a 14).

Bod 2 upravuje ustanovenie, ktorého cieľom je, aby pri vykonávaní spravovania zlyhaných úverov úverové inštitúcie a držitelia povolenia veriteľa podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov podliehali rovnakým požiadavkám na správanie voči dlžníkom, ako aj požiadavkám na správu a riadenie (governance). Preto sa rozširuje katalóg ustanovení, ktorými sa budú riadiť aj tieto subjekty.

Body 4, 5, 6 a 16 sú spresnením transpozičných ustanovení smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2167 z 24. novembra 2021 o správcoch úverov a nákupoch úverov a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2014/17/EÚ (ďalej len „smernica (EÚ) 2021/2167“) z dôvodu predídienia transpozičným deficitom formou exaktnejšieho prebratia ustanovení smernice (EÚ) 2021/2167. Bod 10 je transpozíciou čl. 15 ods. 3 smernice (EÚ) 2021/2167, v rámci ktorého sa ustanovuje oprávnenie Národnej banky Slovenska rozhodnúť pre konkrétnu banku, pobočku zahraničnej banky alebo zahraničnú banku o zasielaní údajov častejšie ako je ustanovené v odseku 1 a 2 (do 15 dní po uplynutí príslušného kalendárneho polroka), a to na štvrťročnej báze, najmä za účelom potreby monitorovať možný vysoký počet prevodov uskutočnených v krízovej situácii. Bod 13 je spresnením transpozičného ustanovenia smernice (EÚ) 2021/2167, ktorá vyžaduje, aby nákupca úverov poskytol do registra údaje nielen po prevode práv veriteľa v súvislosti s nesplácanou zmluvou o úvere alebo samotnej nesplácanej zmluvy o úvere, ale aj aby ich poskytoval priebežne.

Bod 15 dopĺňa v § 22 ustanovenie odseku 5, ktoré obsahuje oprávnenie Národnej banky Slovenska rozhodnúť o skrátení lehoty na zasielanie údajov podľa odsekov 1 a 2 z pol roka na štvrt roka, ak vyhodnotí, že to považuje za potrebné, a to najmä z dôvodu krízovej situácie.

V bode 17 sa udeľuje právomoc pre správcov úverov zisťovať, preverovať a kontrolovať identifikáciu dlžníka, prípadne jeho zástupcu na účely spravovania práv veriteľa v súvislosti s

nesplácanou zmluvou o úvere alebo samotnej nesplácanej zmluvy o úvere zmluvy alebo uzatvárania iných dohôd so spotrebiteľom, ako aj na účely aktualizácie už uchovávaných údajov o dlžníkovi. Správca úverov je oprávnený získavať údaje o mene a priezvisku spotrebiteľa, dátume narodenia, rodnom čísle a adrese trvalého pobytu dlžníka z údajov zapísaných v registri fyzických osôb a z údajov uchovávaných v evidencii občianskych preukazov. Banky, pobočky zahraničných bánk a zahraničné banky postupujú na obdobné účely v súlade so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Bod 18 upravuje prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 20. novembra 2026.

K čl. VIII

Účinnosť zákona sa navrhuje od 20. novembra 2026.